

De Lichtbrenger

voor zoekers naar waarheid

Lucifer®

*Actuele onderwerpen gezien in het licht van de Oude Wijsheid of Theo-sofia:
de gemeenschappelijke bron van alle grote wereldreligies, filosofieën en wetenschappen*

Symposium

Mystiek - Leiderschap - Inspiratie

- Waarom dit symposium?
- Mystiek: fundament voor Leiderschap
- Herkennen van Leiderschap
- De Leider in jezelf

Het wekken van
spiritualiteit

Wat veroorzaakt de
orde in de natuur?

Symposium Mystiek - Leiderschap - Inspiratie

Waarom dit symposium?

p. 134

Wat is een waar leider? Hebben wij allemaal, in onze relaties, een leidersfunctie? Zijn er leiders te noemen die uitgaan of uitgingen van de Theosofia, de Universele Wijsheid? Hoe herkennen we ware, *informele* leiders?

Herman C. Vermeulen

Mystiek: fundament voor Leiderschap

p. 136

Onze wereld heeft leiders nodig die mensen weer kunnen verbinden en de disharmonie herstellen. We hebben mystieke leiders nodig: leiders die zien en begrijpen hoe de wereld is opgebouwd en vanuit dit inzicht invulling geven aan leiderschap. Wat is mystiek en waar vinden we de mystieke leiders? Wat betekent dit alles voor waar Leiderschap?

Patricia van Lingen

Herkennen van Leiderschap

p. 141

Kunnen we Leiderschap herkennen dat gebaseerd is op de mystieke achtergrond van het leven? Welke eigenschappen heeft zo'n Leider? Van welke universele principes, wetmatigheden gaat hij of zij uit? Daarnaast zullen we aan de hand van concrete voorbeelden laten zien dát die principes werken en waaróm ze werken.

Bouke van den Noort

De Leider in jezelf

p. 146

In deze lezing staan we stil bij de Leider in onszelf. Hoe we die kunnen leren kennen, er in contact mee kunnen staan. En hoe wij onszelf kunnen trainen om steeds meer vanuit onze innerlijke Leider te leven. Vervolgens maken we de stap van innerlijk Leiderschap naar uiterlijk leiderschap en staan we stil bij hoe ware Leiders met elkaar samenwerken ten behoeve van de mensheid. En hoe wij zelf eraan kunnen bijdragen dat wij de Leiders krijgen die de wereld zo hard nodig heeft.

Jenny van der Tak

Inspireren

Het wekken van spiritualiteit

p. 153

Wat is inspiratie? En hoe verloopt het proces van inspireren?

Barend Voorham

Theosofie in de Natuur

Wat veroorzaakt de orde in de natuur?

p. 159

De moderne wetenschappelijke apparatuur stelt ons in staat naar de microstructuren van een dierlijke en plantaardige cel te kijken. De celprocessen blijken nog complexer, nog preciezer en nog slimmer dan we al dachten. Een soortgelijke orde vinden we ook op vele andere gebieden van de natuur. Waar komt die ordening toch vandaan?

Henk Bezemer

Uw Vragen

» Diverse vragen

164

Activiteiten Agenda

» Lezingen in oktober, november en december

168

Mystiek – Leiderschap – Inspiratie: waarom dit symposium?

Zaterdag 7 september jongstleden vond het jaarlijkse symposium van de Theosophical Society Point Loma plaats in Den Haag.

Het symposium werd goed bezocht. Behalve de lezingen waren er drie workshops waarin de ideeën die in drie lezingen werden voorgehouden, enthousiast werden besproken. Die lezingen zijn integraal in deze *Lucifer* opgenomen. Hieronder staat het openingswoord van Herman C. Vermeulen.

Welkom op ons jaarlijks symposium. We hopen dat het een actieve dag wordt, waarin ieder bijdraagt aan het uitwerken van het onderwerp ‘Mystiek Leiderschap’.

Waarom hebben we dit symposium over mystiek leiderschap georganiseerd? We hoeven niet ver om ons heen te kijken om tot de volgende conclusie te komen: het idee dat de meeste mensen van leiderschap hebben opgebouwd, wordt ingegeven door alle voorbeelden die ze om zich heen in de samenleving zien. Zoals: het manipuleren van de leden van je internetplatform, het buiten werking stellen van parlementen, het presenteren van je eigen meningen als waarheden, het aanpassen van de waarheid aan je eigen wensen (en dat eventueel duizend keer, in een paar jaar). Sommige leiders schrikken er zelfs niet voor terug om weerkaarten aan te passen als hun dat beter uitkomt. Kortom, het beeld dat we hebben van leiderschap is sterk doortrokken van

eigenbelang.

We kunnen ons dan terecht afvragen: is dit nu de soort leider die we zouden moeten zijn? Hierover praten we graag met u, want wij gaan uit van Leiderschap met een hoofdletter. En dat wil zeggen: een bovenpersoonlijke stimulans zijn in de samenleving, helpen die samenleving veel beter te laten functioneren.

De Theosofia, de sleutel tot de wijsheid in onszelf

Je zou kunnen denken: met dit thema kunnen maar enkele mensen wat doen. Maar als we uitgaan van de theosofische grondgedachte, dan realiseren we ons dat we allemaal, waar we ook in de samenleving zitten, in posities zijn waarin we leiding moeten geven. Wij hebben immers allemaal de verantwoordelijkheid voor andere mensen, die we moeten aansturen. Dat doen we altijd wel ergens, bijvoorbeeld in ons gezin, of onder collega's op het werk.

Andere mensen leiden houdt in dat we een stimulans zijn voor elkaar in plaats van dat iemand alleen maar de baas speelt. Want volgens ons betekent leiderschap veel meer dan ‘de baas spelen’. Die gedachte zullen we straks uitwerken.

Leiderschap houdt ook niet in dat je alle getallen over de toestand van je organisatie in een Excel-sheet zet en dan, op basis van de uitkomst van de rekensom, domweg een aantal beslissingen neemt die mogelijk een hele hoop consequenties hebben voor je medewerkers. Ook dit soort leiderschap, ‘Excel-sheet-management’, hebben wij niet voor ogen.

We gaan gezamenlijk onderzoeken wat leiderschap *wel* zou moeten inhouden. En hoe kunnen we dat ontdekken? Met behulp van de Theosofia, de Universele Wijsheid, omdat we daarmee tot andere inzichten kunnen komen. Zodat we straks weten waar in ons de juiste kwaliteiten zitten die we kunnen ‘intoetsen’ en aansturen, waardoor we inderdaad een inspiratiebron zijn voor onze omgeving. Door de aanwijzingen vanuit de Theosofia verder uit te werken, kunnen we deze kwaliteiten in onszelf ontdekken. Hierover zullen we in de workshops intensief van gedachten wisselen. Ook kunnen we dan uw vragen over wat er vandaag gepresenteerd wordt – die ongetwijfeld komen – bespreken.

Voorbeelden van mystiek Leiderschap

Als we naar de samenleving kijken, komt snel de vraag op: zijn er wel voorbeelden te vinden van dat ideale Leiderschap met een hoofdletter L, Leiderschap vanuit de mystieke achtergrond van het leven.

We kennen best veel voorbeelden, zij het dat die meestal uit het verleden komen. Denkt u aan Ashoka, de bekende buddhistische keizer in India, die een groot inspirator was voor de burgers van zijn land. Hij was een levend voorbeeld van zijn idealen.

Maar denk ook aan Plato’s beschrijving van ‘De Staat’, waarin hij duidelijk uitlegt dat de wijste de staat zou moeten leiden. En een van de kenmerken waaraan je de wijste herkent, is dat hij zegt: “Zoek naar iemand die wijzer is dan ik ben.” De wijste moet altijd gedwongen worden om die positie in te nemen. Als u dit criterium even vasthoudt, en nagaat hoe de leiders in onze samenleving aan hun positie zijn gekomen, dan voldoet bijna niemand aan deze eenvoudige norm.

Een ander mooi voorbeeld is van mijn favoriete filosoof Lao-tse. Lao-tse zegt: een waar leider loopt achter zijn volk en niet ervoor, want zó kan hij zijn volk stimuleren

en helpen om de betere kwaliteiten die ze zelf bezitten naar voren te laten komen. Wie vooroploopt, loopt zijn onderdanen in de weg, omdat hij ze beperkt.

Dat zijn een paar belangrijke gedachtes. We laten de negatieve terminologie over leiderschap, die we tegenkomen in de samenleving, helemaal los. De lezingen zijn allemaal positief georiënteerd: ze zijn erop gericht om die diepere kennis in de vingers te krijgen en om van daaruit te gaan werken. We hopen dat deze dag u een stukje inspiratie geeft, zodat ook u straks in de samenleving die inspirerende functie kan hebben.

Informeel leiders

Hou daarbij in gedachten dat in een samenleving ware leiders misschien helemaal niet als leider worden herkend, terwijl ze wel zo functioneren. Denk aan een collega waarvan ieder weet: als je echt een probleem hebt, dan moet je bij hem of haar zijn. Of: als je wilt weten wat je in een moeilijke situatie moet doen, praat dan toch even met die man of vrouw. Misschien heeft die man of vrouw geen enkel labeltje of etiket ‘leider’, maar ieder weet gewoon dat hij of zij altijd in staat is om een stukje wijsheid, een stukje diepere, onbevooroordeelde kennis los te laten op de situatie waar je meer over wilt weten.

We gaan dit alles vandaag met elkaar uitzoeken. Naast de presentaties hebben we twee workshops om het in wat kleiner verband goed in de vingers te krijgen. Alles wordt op video opgenomen, zodat u de presentaties later kunt afspelen om ze nog eens in alle rust te zien en overdenken. We gaan beginnen met de presentatie van Patricia van Lingen, met de titel: ‘Mystiek: fundament voor Leiderschap’. Ik wens u een heel inspiratieve dag toe.

Mystiek: fundament voor Leiderschap

Als we om ons heen kijken dan zien we onrust in de wereld. Het nastreven van eigenbelang en deelbelangen zorgt ervoor dat mensen worden uitgesloten. Dit versterkt verdeeldheid en polarisatie wat een voedingsbodem is voor chaos. Onze wereld heeft Leiders nodig die mensen weer kunnen verbinden en de disharmonie herstellen. We hebben mystieke Leiders nodig. Leiders die zien en begrijpen hoe de wereld is opgebouwd en vanuit dit inzicht invulling geven aan Leiderschap. Dus wat is mystiek en waar vinden we de mystieke Leiders? Om dit te beantwoorden gaan we eerst kijken naar wat mystiek is, dan naar een mysticus die mystiek ervaren heeft en vervolgens wat dit alles betekent voor mystiek Leiderschap.

Mystiek

Mystiek wil zeggen dat er achter onze uiterlijke wereld een grotere werkelijkheid besloten ligt. Die grotere werkelijkheid is een spirituele wereld waarin edele mensen zoals Buddha's, maar ook nóg verder ontwikkelde wezens werkzaam zijn.

Die andere werkelijkheid – die spirituele wereld – is voor de meeste mensen niet waarneembaar. De invloed die uitgaat van die verder ontwikkelde wezens ervaren we niet. We zijn daar nog niet vertrouwd mee. Deze wezens zijn ons in hun ontwikkeling qua mededogen, samenwerking en wijsheid vooruit. Ze hebben de fase waarin wij nu leven en waarin we gezamenlijk onze levenslessen leren, al doorlopen. Ze hebben die lessen al geleerd. In die andere werkelijkheid hebben ze ervaringen opgedaan en

daar vanuit leven ze en werken ze. Vanuit hun zelfbewuste ervaringen in die grotere werkelijkheid doorzien ze de illusoire wereld waarin wij leven. Ze begrijpen onze moeilijkheden. De disharmonie waarin we onszelf hebben gebracht is als een doolhof waarin we soms niet meer weten hoe daar uit te komen.

Deze verder gevorderde wezens, kunnen vanuit hun grotere visie de hele doolhof van het menselijk leven overzien en doorzien. Vanuit hun inzichten zullen zij al hun invloed aanwenden om de zoekende mens te helpen, te ondersteunen door hem de weg te wijzen uit die doolhof van het aardse leven.

Het leren ervaren van die grotere werkelijkheid begint bij een vaag besef. Zoals je de vraag kan hebben: *er moet toch meer zijn?* ... Je hebt ergens een

intuïtief besef dat er meer is, iets groters maar je kan het nog niet vatten. Om een voorbeeld te geven: je kan op een heldere nacht naar de sterren kijken en de grootsheid daarvan ervaren. Je wordt helemaal in die sterrenpracht opgenomen, je voelt je er één mee. Je zou dat kunnen zien als een poort, een opening naar mystiek, naar een grotere werkelijkheid. Het eerste beginnetje ervan.

Nu gaan we kijken wat een mysticus is.

Mysticus

Een mysticus is iemand die de grotere werkelijkheid heeft ervaren of ervaart. Deze ervaring van die grotere werkelijkheid kan ontstaan via het activeren van onze eigen innerlijke kern, de diepere werkelijkheid in ons. En in onze fase – waarin we nu als mensheid zitten – zijn de versten onder ons op weg om daar bewust van te worden.

Een mysticus is dus iemand die ervaring heeft opgedaan in die achterliggende, grotere werkelijkheid, die spirituele wereld. En die ervaringen moet u niet zien als een opeenstapeling van feiten over die innerlijke wereld, maar hij ervaart de samenhang en verbondenheid van het leven. Hij weet dat het geheel als één groot levend organisme samenwerkt. Hij heeft inzicht in de wetmatigheden van de Natuur zoals: de wet van oorzaak en gevolg. Dus de interactie tussen mensen en wat voor consequenties dat heeft, dat doorziet hij.

Een mysticus weet waar we als mensheid vandaan komen en waar we naartoe groeien. Hij leeft en werkt vanuit die inzichten om het proces van spirituele groei te stimuleren ten bate van het geheel.

Twee soorten mystici

Nu kunnen we twee soorten mystici onderscheiden. Beide mystici leven en handelen in overeenstemming met de natuurwetten. Maar de ene mysticus streeft naar vrede en gelukzaligheid voor zichzelf: dat zijn degenen die Nirvāna ingaan. Hun aanwezigheid, hun invloed verdwijnt uit onze wereld.

De andere mysticus noemen wij een ware mysticus, die streeft naar vrede en gelukzaligheid *voor iedereen*, en hij zal niet rusten voordat dit doel bereikt is. Zijn heilzame invloed verdwijnt niet uit onze wereld, zijn invloed blijft altijd werkzaam. Zo'n ware mysticus werkt voor de eenheid van al het leven omdat hij ziet dat er door al die verscheidenheid aan leven één leven stroomt. Er bestaat dus geen ik en de ander, maar alles is één. Het is deze mysticus die mystiek Leiderschap gaat uitoefenen.

Nu gaan we verder inzoomen op mystiek Leiderschap.

Mystieke Leider

De mystieke Leider heeft dus vanuit die eenheidsgedachte – die geestelijke achtergrond van al het leven – geen rust voordat alle wezens zijn verlost uit de doolhof van het uiterlijke bestaan. Hij leeft in overeenstemming met de wetmatigheden van de natuur en stimuleert anderen dit ook te doen. Hij functioneert als Leider door een richtingaanwijzer te zijn voor degenen die in de doolhof verkeren. Al zijn inzichten zal hij continu inzetten om die mededogende functie te vervullen. En daardoor geeft hij zijn eigen evolutionaire ontwikkeling op om zich geheel te wijden aan het welzijn van al het leven. Al zijn aspiraties, zijn denken en handelen zijn gericht op de totaliteit, het dienen van het geheel.

Hij is daardoor een medewerker geworden van een speciale hiërarchie waarover we straks meer gaan vertellen.

Samengevat kunnen we dus het volgende zeggen:

- Mystiek is een grotere werkelijkheid achter de fysieke wereld.
- Een mysticus heeft ervaring opgedaan in die grotere werkelijkheid.
- Een mystiek Leider gebruikt die ervaring ten behoeve van zijn medemensen.

Voor nu weten we dat mystiek de werkelijkheid is achter de uiterlijke wereld, dus de geestelijke eenheid achter al het leven.

De mysticus heeft ervaring opgedaan in die achterliggende spirituele wereld. En de mystieke Leider leeft en werkt in overeenstemming met de natuurwetten om al degenen die in het uiterlijke leven verkeren te verheffen tot die werkelijke wereld.

Waar is die achterliggende wereld op gebaseerd?

Maar waar is die achterliggende werkelijke wereld nou op gebaseerd? Wat zijn die wetmatigheden in de natuur die een mysticus ervaart en er overeenkomstig naar leeft en werkt? Wat is de grondslag daarvan?

We gaan zien dat dit gebaseerd is op:

- Drie grondstellingen.
- Universaliteit; vanuit de eenheid gezien betekent dat universele broederschap.
- Alles is leven of bewustzijn.

Drie grondstellingen

Nu gaan we eerst naar de drie grondstellingen. Ze vormen

tezamen de basis waarop je het leven kunt verklaren: de oorsprong, de structuur en de bestemming van het leven. Het zijn sleutels waarmee alle levensvraagstukken op te lossen zijn. En het mooie is dat die leringen niet buiten ons staan maar ze gaan over onszelf, we zijn deze leringen. Dat is nu misschien nog een onbegrijpelijke gedachte, maar we gaan dat uitleggen.

Die drie kerngedachtes zijn als volgt:

Grenzenloos BEGINSEL

De eerste kerngedachte vertelt ons dat al het leven voortkomt uit een onveranderlijk, eeuwig, alomtegenwoordig en grenzenloos BEGINSEL. Ja feitelijk *is* het leven dit BEGINSEL. Dit BEGINSEL gaat ons voorstellingsvermogen te boven.

We kunnen het BEGINSEL niet omvatten, want het is immers grenzenloos. Maar we kunnen het wel naderen door erover na te denken. Onze levensvisie zal daardoor steeds meer uitbreiden.

We zien ook alomtegenwoordig staan en dat geeft aan dat het BEGINSEL in alles aanwezig is. Dat betekent dat alles leeft; dus ook een melkwegstelsel, de zon, aarde, een atoom zijn een levend wezen.

Binnen dat grenzenloos BEGINSEL leven en bewegen we. We zijn het in het hart van ons hart. We zijn onlosmakelijk met al het overige leven verbonden.

Cycliciteit

De tweede kerngedachte is cycliciteit: in dat grenzenloze veld van leven is er een onophoudelijk komen en gaan van wezens. Zoals in oceanen eb en vloed elkaar onophoudelijk opvolgen, zo volgen in een mensenleven leven en dood elkaar voortdurend op. We noemen dat bij mensen reïncarnatie.

Fundamentele gelijkheid van alle wezens

En dat brengt ons bij het derde uitgangspunt: de fundamentele gelijkheid van alle wezens. Omdat we allemaal dat grenzenloze BEGINSEL zijn, zijn we in essentie gelijk aan elkaar. We zijn dus in onze kern gelijk, maar verschillen in ontwikkeling. Want binnen die grenzenloosheid volgt ieder wezen zijn eigen weg van innerlijke groei. We drukken allemaal op onze unieke wijze iets uit van dat grenzenloze leven.

Kortom: de drie grondstellingen vormen tezamen de basis van die achterliggende wereld. Alles en iedereen is de EENHEID. Zoals de druppel van een oceaan alles in zich draagt van de oceaan, zo heeft elk mens alles van het

grenzenloze in zich.

Iedereen is op weg om zich hiervan bewust te worden en zich met die innerlijke kern waar we dus EEN in zijn, bewust te verbinden.

Dit is het uitgangspunt waar mystiek Leiderschap op gebaseerd is.

Universele wetmatigheden

Nu gaan we kijken naar de universele wetmatigheden die voortvloeien uit de drie grondstellingen. In die grenzenloosheid zijn er dus universele wetmatigheden die altijd en overal opgaan. Zowel in de mystieke als in de fysieke wereld. We noemen dat 'zo boven zo beneden', zoals het in het groot is, is het in het klein. Groei en cycliciteit zijn bijvoorbeeld zulke wetmatigheden. Al het leven kent afwisselende perioden van activiteit en passiviteit.

Dat is de universele wet van wederbelichaming en voor ons mensen betekent dit reïncarnatie. Die onlosmakelijke verbondenheid van alles en iedereen is een dynamisch gebeuren, er is continue beweging. Dit zorgt ervoor dat wat de één doet of nalaat altijd gevolgen heeft voor het geheel. Het is precies zoals je in een spinnenweb een draadje aantast, waardoor het hele web meebeweegt. Dit noemen we de Universele Wet van dynamische Harmonie ofwel Karma, de wet van oorzaak en gevolg.

En ten slotte groei

Er is eeuwige groei of spirituele Evolutie.

Deze universele wetmatigheid van eeuwige groei wil zeggen dat we allemaal van een on-zelfbewuste godsvonk groeien naar een zelfbewust geestelijk-goddelijk wezen. En die evolutie vindt altijd in gezamenlijkheid plaats, waarbij de verder ontwikkelde altijd de inspiratiebron is voor de minder ver ontwikkelde.

Deze universele wetmatigheden zijn de continue bewegingen of invloedssferen die uitgaan van de verder ontwikkelde wezens waarin wij leven en bewegen.

Het is de mysticus die overeenkomstig deze wetmatigheden leeft en handelt.

Alles is bewustzijn

Wat u zich nu misschien kan voorstellen, is dat achter alles in het universum, achter elke manifestatie een kracht werkzaam is: er bestaat geen dode stof. Die kracht noemen we bewustzijn.

Ofwel, alles en iedereen groeit van binnenuit, van een atoom tot een melkwegstelsel. Alles leert zijn eigen latente grenzenloze vermogens en kwaliteiten naar buiten bren-

gen, leven na leven, door interactie met het overige leven. Daarbij inspireert het verder ontwikkelde bewustzijn het minder ver ontwikkelde bewustzijn. Dat betekent dat het hogere leeft ten dienste van het lagere leven.

En dit is precies wat de 'ware mysticus' heeft ervaren en waar hij uitdrukking aan geeft in mystiek Leiderschap. Hij zal altijd en overal een zon zijn, die zijn invloed aanwendt om alles en iedereen te inspireren.

Dit is ook zo'n universele wetmatigheid. We gaan namelijk zien dat in die grenzenloosheid de verder ontwikkelde wezens een sfeer creëren waartoe minder ver ontwikkelde wezens worden aangetrokken. Binnen die sfeer kunnen ze leven zich ontwikkelen en groeien. En al dit leven vormt op natuurlijke wijze een hiërarchische structuur. Een eenheid van leven.

Hiërarchische structuur

Zo'n hiërarchische structuur is een nauw samenwerkingsverband van al dat leven. Al die wezens werken met elkaar samen als een eenheid, geleid door de levenskracht van een hoger bewustzijn. In hun kern zijn ze allemaal gelijk aan elkaar, maar ze verschillen in ontwikkeling. Alle levende bouwstenen vormen in hun geheel die levende structuur waaruit een hiërarchie is opgebouwd. En onder de inspirerende sfeer van een groter bewustzijn hebben ze daar hun bestaan om zich verder te ontwikkelen.

Denk maar aan de hiërarchische structuur van een melkwegstelsel dat opgebouwd is uit vele zonnestelsels en die zonnestelsels weer uit verschillende planeten. En binnen onze planeet aarde hebben de natuurrijken weer hun bestaan om zich te ontwikkelen. Er is altijd sprake van leven binnen leven.

We zijn allemaal een onderdeel, een levende bouwsteen van een groter bewustzijn. En in dat grenzenloze veld van leven is dat grotere bewustzijn weer een bouwsteen van een nog groter bewustzijn — niets staat los van elkaar. Het ene vloeit voort uit het andere. Het is dat hogere bewustzijn dat de voorwaarde creëert voor die structuur, waarbinnen iedereen, op basis van zijn eerder opgebouwde talenten, zijn plaats inneemt in die hiërarchie en zo zijn functie tot uitdrukking kan brengen.

Samengevat kunnen we stellen dat er altijd leven binnen leven is. Er is altijd verder ontwikkeld leven dat de ideale inspirerende sfeer creëert voor minder ver ontwikkeld leven. Waar we ook staan op de levensladder, ieder wezen in die hiërarchie is een brandpunt, een kanaal of voertuig waardoorheen het leven kan stromen tot in de oneindig-

heid door. We zijn allemaal – in dat licht gezien – een leraar en een leerling ten opzichte van elkaar.

Alles werkt op elkaar in. Er is altijd actie en reactie, waardoor alles en iedereen oneindig kan blijven leren en groeien. Ieder wezen kan minder ver ontwikkelde wezens de optimale mogelijkheid bieden om te groeien.

Alle wezens zijn in hun hart de grenzenloosheid. Van nature leven we, bewust of onbewust, *voor* elkaar, *door* elkaar en *met* elkaar. De gehele natuur is erop gericht om al het leven vooruit te stuwten. Dit is dus ook de koers die we als mensheid kunnen volgen, om vanuit een chaos – het tegenover elkaar staan, elkaar uitsluiten – weer in harmonie met elkaar samen te werken.

Wat nemen wij van de eenheid waar?

We hebben nu een groots beeld geschetst van een hiërarchische eenheid van leven. Maar hoe kunnen wij nou de eenheid waarnemen? Het is de gerichtheid van ons denken die bepaalt wat je van de eenheid waarneemt.

Vanuit onwetendheid realiseren we ons niet dat we de eenheid zijn! We richten ons vaak nog op de uiterlijke wereld met al zijn verleidingen. We kennen daar veelal werkelijkheid aan toe.

We kunnen ons die gerichtheid van ons denken voorstellen als een zaklamp die schijnt in een donkere kamer. Alles in die donkere kamer is aanwezig maar je ziet alleen datgene waar je de zaklamp op richt, waar je het licht op laat schijnen. Wat je niet ziet, wil niet zeggen dat het niet bestaat. Zichtbaar is datgene waar je bekend en vertrouwd mee bent, waar je al ervaringen over hebt opgebouwd. En al het andere blijft onzichtbaar of verborgen zolang we er geen interesse in hebben. Alles is er al maar je neemt het niet waar. Het valt buiten je bewustzijnsbereik.

Waar je denken op gericht is, bepaalt dus wat je van de eenheid waarneemt. Er is geen scheiding tussen onszelf en het overige leven, er is eenheid. De eenheid waarnemen betekent je weer verbonden weten met het overige leven. Zodra je je probeert te vereenzelvigen met het overige leven, die onpersoonlijke liefde te voelen voor alle wezens en alle dingen – in het grootste en kleinste leven dat je je ook maar kan voorstellen – dan zul je, zoals we dat in het begin van deze lezing zeiden, de poort openen naar mystiek. De opening om de eenheid steeds meer te gaan ervaren.

Hiërarchie van Wijsheid en Mededogen

Tot slot: we hebben kunnen zien dat er een Structuur, Orde en Samenhang is in het geheel. Vanuit het meest

innerlijke, het hart van het universum, stroomt het Ene leven, die inspirerende levenskracht onophoudelijk door ons heen. Van het meest groots voorstelbare en nog grootsere tot in onze atomen en verder. Nu hangt hier een zeer mystieke leer mee samen, namelijk die van de Hiërarchie van Mededogen en Wijsheid.

Deze hiërarchie is een hecht samenwerkingsverband van edele, menselijke wezens, Bodhisattva's, Buddha's en nog verder ontwikkelde wezens. Hun invloed strekt zich uit van het hart van de Kosmos tot onze aarde en al het leven dat zich hier ontwikkelt. Hun mededogen is zo groot omdat ze in hun hart de eenheid met al het leven ervaren. Ze werken in stilte onophoudelijk met elkaar samen aan één doel: het verwezenlijken van universele broederschap. Hun licht schijnt voortdurend. Ze houden mystiek gesproken als het ware hun ogen op ons gericht. En als het nodig is, als we zelf geen uitweg meer zien uit de disharmonie die we veroorzaakt hebben, dan verschijnen vanuit deze hiërarchie van wijsheid op cyclische momenten boodschappers zoals Jezus, Gautama de Buddha, Lao-tse, Plato en vele anderen om ons te helpen, ons de weg wijzen. Dat zijn de ware mystieke Leaders. Hun aanwijzingen sporen ons aan om ons de eenheid te herinneren en ernaar te leven. Een zon te zijn die altijd schijnt voor iedereen.

Kortom, die mystieke, spirituele wereld is het fundament voor waar Leaderschap. Nu gaan we met Bouke van den Noort vanuit deze achtergrond de praktijk in. En vanmiddag zal Jenny van der Tak inzoomen op het leren kennen van de Leider in u, waardoor u mee kunt helpen om de disharmonie te herstellen, zodat we in harmonie weer met elkaar samen kunnen leven.

Herkennen van Leiderschap

Kunnen we Leiderschap herkennen dat gebaseerd is op de mystieke achtergrond van het leven? Het lijkt misschien ver van ons vandaan, maar wat we nu willen laten zien, is dat het dichterbij is dan we zouden denken.

Want juist omdat het om universele principes gaat, om wetmatigheden, kunnen we de uitwerking ervan overal om ons heen terugzien. Net zoals we zwaartekracht zelf niet zien, maar wel de vallende appel, het effect ervan. Op het moment dat een leider overeenkomstig die mystieke principes handelt, zou daar dus een aantal patronen of eigenschappen uit voort moeten komen.

Wat we de komende twintig minuten gaan doen is ten eerste kijken wat die eigenschappen zijn, hoe we ze kunnen herkennen, en ten tweede aan de hand van voorbeelden laten zien dát ze werken en waaróm ze werken, door steeds de koppeling te maken tussen zo'n eigenschap en het mystieke principe waarop ze gebaseerd is.

Mystieke principes

Om te beginnen zal ik nog even de belangrijkste drie mystieke principes die Patricia van Lingen zojuist heeft voorgelegd herhalen:

1. Eenheid en verbondenheid van leven.
2. Oneindige vermogens.
3. Hiërarchische structuur of sfeer binnen sfeer.

Als we nu kijken naar de werkelijk mystieke Leaders, de grote wereldleraren die Patricia van Lingen al noemde als Plato, de Buddha of Lao-tse, dan werken zij volledig hier vanuit. Maar dit type leider is nog zo uiterst

zeldzaam, dat de vraag dus is wat we in ons dagelijks leven, in het klein zo gezegd, als afspiegeling van deze Leaders kunnen zien.

Als we bijvoorbeeld naar het principe van eenheid kijken, kunnen we grofweg twee type leaders onderscheiden: diegenen die van het grotere geheel uitgaan en diegenen die dat niet doen. Degenen die dat wel doen, zijn de leaders die we kunnen herkennen aan het feit dat ze altijd boven groepsbelangen staan en het geheel voor ogen hebben.

Denk bijvoorbeeld aan de directeur van een bedrijf die in tijden van crisis niet een deel van zijn werknemers wegbezuigt, maar samen met de

directie en alle werknemers een stapje in salaris terug doet en kijkt wat mogelijk is, zodat iedereen kan blijven. Een leider die iets van die eenheid geproefd heeft, zal ook zijn eigenbelang daarvoor opzijzetten en ten dienste staan van het geheel. Op het moment namelijk dat hij die verbondenheid met anderen ervaart, dat de ander en hij één zijn, doorziet hij de illusie van eigenbelang.

Plato zegt dan ook dat een waar Leider iemand is die niets meer voor zichzelf verlangt, maar alles doet om het geheel vooruit te helpen. Leaders – zegt hij – mogen geen goud bezitten, omdat ze al zuiver goud in hun ziel hebben. Nou zien we dit laatste nog niet overal om ons heen; laatst hadden we nog iemand die Groenland wilde kopen ... maar ze zijn er gelukkig wel. Zoals José Mujica, inmiddels ex-president van Uruguay en bekend om zijn sobere leven en zijn Volkswagen Kever als presidentiële wagen. Hij had als bijnaam de armste president van de wereld, omdat hij negentig procent van zijn inkomen weggaf; en ik heb begrepen dat hij ook zijn pensioen heeft geweigerd. Zijn missie als president was om de meest kwetsbaren in Uruguay te helpen en het land een beetje minder onrechtvaardig te krijgen.

En daarmee komen we meteen bij het volgende kenmerk: namelijk rechtvaardigheid. Een voor de hand liggende eigenschap, maar in het licht van de eenheid is het interessant om te kijken wat we daaronder verstaan.

Als we weer naar Plato kijken dan zegt hij dat rechtvaardigheid een staat van harmonie is, die alleen kan bestaan wanneer iedereen overeenkomstig zijn talenten zijn plaats in de samenleving kan innemen. Dat betekent dus dat niemand uitgesloten kan worden, en op het moment dat dat wel gebeurt, er dan disharmonie ontstaat.

En dat is precies wat we om ons heen zien gebeuren waar het algemeen belang uit het oog verloren raakt. Overal ter wereld waar een bepaalde laag van de samenleving genegeerd of achtergesteld wordt, verschijnt die bekende kloof in de samenleving die altijd voor spanning en ontwrichting zorgt. Vaak het gevolg van bestuurders die dus niet met het geheel, maar vooral met hun eigenbelang bezig zijn. Een van de leiders van onze organisatie omschreef dit type als volgt:

Degene die de grootste baas in de wereld wil spelen is precies degene die niet groot genoeg is om anderen in zijn leven op te nemen.⁽¹⁾

Een interessante gedachte om even bij stil te staan. Want grootsheid wordt dus niet bepaald door macht of status,

maar door de mate waarin je je verbonden weet met anderen en letterlijk de grootte van het bereik dat je hebt om anderen te helpen.

Om te laten zien dat het principe van eenheid universeel is en dus overal zou moeten opgaan, wil ik nog een aardig voorbeeld geven uit het bedrijfsleven. Het gaat om een grootschalig onderzoek onder de meest prestigieuze bedrijven naar wat een leider en een bedrijf nou succesvol maakt.⁽²⁾ Waar je zou verwachten dat termen als efficiëntie, resultaatgerichtheid en dat soort zaken naar voren zouden komen, kwamen er de volgende drie kwaliteiten uit. Ten eerste dat een leider met zijn aandacht aanwezig moet zijn. Dat is natuurlijk altijd goed. Maar ten tweede, en daar komt het, moet een succesvol leider zijn ego de baas zijn, dienstbaar kunnen zijn aan anderen en het grote geheel; en ten derde, het empathisch vermogen en de wens hebben om anderen te helpen.

Zo zie je dat ook in het commerciële bedrijfsleven dat eenheidsprincipe opgaat en dat de meest succesvolle leider dus diegene is, die op het geheel gericht is.

Oneindige vermogens

Dan gaan we naar het volgende mystieke principe van oneindige vermogens. Wat betekent dat voor leiderschap? Als je naar alle grote wereldleraren kijkt, dan is één van de overeenkomsten dat ze anderen altijd als gelijken behandelen. Een eigenschap die voortkomt uit die mystieke ervaring dat de ander, als onafscheidelijk deel van henzelf, dus ook dezelfde kwaliteiten in zich heeft en daarom principieel gelijk is. Want hoewel we ze niet in gelijke mate ontwikkeld hebben, tot nu toe, hebben we allemaal in essentie dezelfde potenties.

Het enige verschil zou je kunnen zeggen, tussen ons en die wereldleraren, is dat zij al meer van die innerlijke vermogens ontwikkeld hebben dan wij. In het Buddhisme wordt ook wel gezegd dat ieder een Buddha-natuur heeft – of is – en dat het alleen een kwestie is van die kwaliteit in onszelf wakker maken.

Een Leider die volgens dit mystieke principe werkt zal dan ook altijd een beroep doen op die innerlijke vermogens en om datgene wat hij zelf al ontwikkeld heeft, te activeren bij de ander. Hij weet dat werkelijke verandering nooit van buitenaf, maar altijd van binnenuit komt. En dat is ook precies het verschil tussen macht en gezag; tussen van buitenaf opleggen en van binnenuit stimuleren.

Een verschil in visie dat enorme consequenties heeft, als je bedenkt wat dit van binnenuit stimuleren alleen al zou betekenen voor de manier waarop we bijvoorbeeld

onderwijs en rechtspraak zouden invullen. Bij onderwijs zou de nadruk niet op instructies en het erin stampen van feitenkennis liggen, maar op het stimuleren van begripsvermogen, om dat wat in potentie al aanwezig is naar buiten te leiden. Een wiskundeleraar zou dan nooit meer tegen een leerling zeggen dat hij het toch nooit zou kunnen, maar de tijd nemen om de benodigde vaardigheden te helpen ontwikkelen.

Rechtspraak zou dan niet gericht zijn op het straffen van daders, maar op het helpen om de mens achter de daad weer zijn verbinding met anderen te laten ervaren en weer zijn plek in de maatschappij te vinden, waarmee van binnenuit de aanleiding tot crimineel gedrag wordt weggenomen.

Om te zien hoe dat stimuleren in zijn werk gaat, gaan we eerst naar het volgende voorbeeld: een experiment, uitgevoerd in Californië, waarbij docenten aan het begin van het schooljaar werd voorgehouden dat een aantal leerlingen in hun klas hoogbegaafd was.⁽³⁾ Maar in werkelijkheid was er helemaal geen verschil met de andere leerlingen. En toch gebeurde er iets heel opvallends, want aan het eind van het jaar presteerden die kinderen van wie de leraren dachten dat ze slimmer waren, veel beter dan de rest.

Wat we zien gebeuren bij dit experiment is dat alleen al de verwachting van de docent, van invloed is op de prestaties van leerlingen. Dat hij door zijn verwachting, iets dat al in die leerlingen aanwezig was, tot activiteit stimuleert. En dat verschijnsel, dat proces, heeft alles te maken met de derde wetmatigheid, van sfeer binnen sfeer. De invloedssfeer van een leider is namelijk essentieel voor die stimulans.

Sfeer binnen sfeer

Als we de hiërarchische structuur van leven die Patricia van Lingen schetste, van sfeer binnen sfeer naar menselijk niveau vertalen, dan is een leider diegene die een veld neerlegt waarbinnen alles onder hem beïnvloed wordt. Zijn mentale instelling is bepalend voor de mate waarin hij anderen kan stimuleren. En dat gebeurt door middel van resonantie.

Door zelf een bepaalde karakteristiek uit te stralen kan hij anderen daarop mee laten resoneren, waardoor ze diezelfde kwaliteit in zichzelf actief maken.

Voorwaarde hiervoor is ten eerste dat een leider als zender een bepaalde kwaliteit ontwikkeld heeft, maar ook dat er een bepaalde ontvankelijkheid of openheid is bij de ontvanger. En op het moment dat dat lukt, dat door middel van resonantie die hogere karakteristiek bij de ander in

trilling gebracht wordt, spreken we van inspireren.

Vandaar dat het zo essentieel is om zelf het juiste voorbeeld te zijn. Een mystiek element dat we ook terugzien bij de Chinese Wijze Lao-tse, wanneer hij zegt:

De goede behandel ik goed,
de niet-goede behandel ik ook goed,
want zo ontstaat goedheid.⁽⁴⁾

Wat je wil stimuleren bij de ander, moet je zelf als levend voorbeeld uitstralen. Maar dit werkt twee kanten op: is een leider wantrouwend, dan wekt hij dat wantrouwen ook bij de ander op. Straalt hij oprecht vertrouwen uit, dan wekt hij vertrouwen.

Een voorbeeld wat zo'n sfeer van vertrouwen teweeg kan brengen zien we bij drie docenten uit een wijk in Amsterdam-West. Een wijk waar schooluitval een groot probleem is. Ze wilden weten waar dat aan lag, gingen op onderzoek uit en kwamen erachter dat er één gemeenschappelijke oorzaak was: namelijk een groot gebrek aan vertrouwen in de maatschappij en in school. Een gebrek, ontstaan als gevolg van het feit dat die jongeren zelf vaak negatief en wantrouwend benaderd werden.

Deze docenten wilden daar wat aan doen en zijn toen een gratis huiswerkbegeleiding gestart, maar eigenlijk alleen als dekmantel om in contact te kunnen komen met de jongeren, met als doel ze als rolmodel een positief voorbeeld en vertrouwen te kunnen geven. Van de acht leerlingen waar ze mee begonnen hebben ze er nu meer dan vijfhonderd op jaarbasis die daar allemaal vrijwillig komen. Simpelweg omdat ze zich gestimuleerd voelen en het betere uit zichzelf weten te halen.

Vandaar dat vertrouwen nog een kenmerk is van waar Leiderschap, om innerlijke vermogens te stimuleren. Maar dus niet het willekeurige vertrouwen dat alles wel goed komt, maar een oprecht vertrouwen dat gebaseerd is op het mystieke principe, dat iedereen principieel dezelfde vermogens heeft. En waarvan de docenten zagezegd een afspiegeling in het klein zijn, omdat ze op basis van hun eigen ervaring – ze zijn goed terechtgekomen – dat innerlijke vertrouwen, de overtuiging hadden dat die jongeren dat ook konden.

Een ander kenmerk van Leiderschap waarbij het betere in de mens gestimuleerd wordt, is dat een Leider altijd een beroep doet op innerlijke wilskracht en nooit op uiterlijke begeerte. Door zich te richten op dat deel van zichzelf dat de eenheid en verbondenheid met anderen beseft, zal een Leider ook die overeenkomstige kwaliteiten stimuleren.

Zoals rechtvaardigheid en verantwoordelijkheidsbesef. Wat we populisten vaak zien doen is precies het omgekeerde. Door te vleien, door van alles te beloven wat de zelfzuchtige begeerte in ons aanspreekt, doen zij juist een beroep op dat deel van de mens dat op zichzelf gericht is en los denkt te staan van anderen. En dat daarom ook anderen de schuld denkt te kunnen geven van eigen problemen. Typerend voor populisten is ook dat ze altijd een slachtofferrol aannemen, waarbij ze dus volledig voorbijgaan aan die innerlijke vermogens die we allemaal hebben. Aan de mogelijkheid om op eigen kracht de omstandigheden te verbeteren. Maar – en dat is een belangrijk detail – populisten kunnen pas succes krijgen als de zittende politiek die eenheid uit het oog verliest, waardoor en dus die ontevredenheid in de samenleving ontstaat die ze nodig hebben om op in te kunnen spelen.

Om met een positief voorbeeld te eindigen willen we nog één praktijkvoorbeeld geven, waarbij een burgemeester een sfeer wist te creëren waarin mensen in staat bleken hun eigen stad van binnenuit te verbeteren.⁽⁵⁾

Daarvoor gaan we naar Mechelen in 2001, op dat moment een van de minst populaire steden van België. Onveilig, verpauperd, en vooral sterk gepolariseerd. Want terwijl het aantal migranten toenam, had extreemrechts 32 procent van de stemmen. Een situatie kortom, die er dus niet goed uitzag.

En toch is nu, achttien jaar later, de situatie totaal omgekeerd. Mechelen is nu een van de populairste steden, met een bloeiende gemeenschap van 138 verschillende nationaliteiten. Van alle Belgen zijn het nu de Mechelaars die het meest trots zijn op hun stad. Interessant dus om te kijken wat hier gebeurd is.

Er heeft een verandering plaatsgevonden die grotendeels te danken is aan Bart Somers, die sinds 2001 burgemeester van Mechelen is en die het initiatief nam voor deze omslag. Nu gaat het bij dit voorbeeld niet zozeer om de burgemeester zelf, maar de universele principes die hij toepast en het feit dat we nu kunnen herkennen waaróm ze werken.

De valkuil die we vermeden hebben is groepsdenken.

Eenheid in de praktijk

De belangrijkste voorwaarde voor de verandering was dat er altijd vanuit het idee van eenheid werd vertrokken. Als verklaring voor het succes zegt Bart Somers dan ook dat de valkuil die ze vermeden hebben het groepsdenken is.

Allereerst werd de onveiligheid aangepakt. Omdat op het moment dat mensen zich niet veilig voelen, er een voedingsbodempunt ontstaat om anderen als schuldigen aan te wijzen voor die onveiligheid. Waar populisten het veiligheidsthema gebruiken om verdeeldheid te zaaien, werd het in Mechelen juist gebruikt om mensen bij elkaar te brengen. Door er een gemeenschappelijk project van te maken met overheid en burgers en iedereen erbij te betrekken: van ambtenaren en jeugdwerkers, tot jongens van de straat.

Omdat je mensen verantwoordelijkheid geeft, dragen ze die vaak ook.

Inspirerende invloedssfeer

Dat deden ze onder andere door straatjongeren in kwetsbare buurten als vakantiebaantje de verantwoordelijkheid te geven om op speelplaatsen een oogje in het zeil te houden. In eerste instantie misschien niet voor de hand liggend, totdat je het mystieke principe erachter ziet. Want op het moment namelijk dat je verantwoordelijkheid geeft, wordt er een beroep gedaan op dat innerlijke deel dat de verbondenheid met anderen ervaart.

Het gevolg was dan ook dat de betrokkenheid met de stad werd aangewakkerd en dat die jongeren er zich ineens mee konden identificeren. Dat ze de ervaring kregen echt deel te zijn van de stad, waardoor ze ook die verantwoordelijkheid gingen dragen. Denk weer aan dat resonantieprincipe, waarbij je bij de ander oproept wat je zelf uitstraalt.

Als je vertrouwen en openheid uitstraalt, komen ineens onvoorstelbaar veel rolmodellen tevoorschijn.

En dat is ook precies wat ze in Mechelen ervoeren: dat op het moment dat ze vertrouwen en openheid uitstraalden er ineens onvoorstelbaar veel rolmodellen tevoorschijn kwamen. Dat er bij mensen kwaliteiten naar boven kwamen die tot dan toe niet tot uitdrukking kwamen. En daar zien we ook weer het principe van die oneindige vermogens terug.

In ieder mens schuilt potentie.

Oneindige vermogens

Want zoals Bart Somers zegt, schuilt in ieder mens potentie, iets dat van waarde kan zijn voor de maatschappij.

En op het moment dat je daar een beroep op doet, door mensen te benaderen vanuit een positief mensbeeld, dat die capaciteiten dan ook naar buiten komen.

Toen op de avond van een terroristische aanslag in Brussel politieke leiders het over het opsporen en straffen van daders hadden, deed de burgemeester precies het omgekeerde: hij ging naar buurthuizen en de moskee om Moslims te verzekeren dat ze er niet op aangekeken zouden worden en dat ze net zo'n deel van de samenleving zijn als ieder ander.

Samen met inwoners werd er een beschermingsmuur om kwetsbaren gebouwd, zoals ze het zelf omschrijven. Op het moment dat er bijvoorbeeld vermoeden was van radicalisering, ging er een vertrouwenspersoon in gesprek om de oorzaak ervan weg te nemen en weer die verbinding te maken.

En dat heeft tot een indrukwekkend resultaat geleid: in afgelopen jaren zijn er namelijk vanuit Antwerpen en Brussel driehonderd jongeren naar Syrië vertrokken om voor IS te vechten. Twee steden die op 50 kilometer afstand van elkaar liggen met Mechelen er precies tussenin. Mechelen is natuurlijk wat kleiner, waardoor je ook een kleiner aantal mag verwachten, maar het waren er niet alleen 'minder' of 'maar een paar', maar helemaal geen enkele! Het is natuurlijk geen garantie voor de toekomst, en het wil ook niet zeggen dat Mechelen de perfecte stad is waar nooit iets mis zal gaan. Maar waar het om gaat is dat we in dit voorbeeld kunnen zien dat die universele principes in de praktijk werken. Juist wanneer een situatie uitzichtloos lijkt. Dat het niet alleen maar abstracties of mooie idealen zijn, maar de fundamentele basis waarop een stad van binnenuit tot duurzame verandering is gekomen.

Leiderschap herkennen

Terugkomend op de beginvraag of we mystiek Leiderschap kunnen herkennen, kunnen we nu stellen dat het zeker het geval is. Al zijn de leiders die in de voorbeelden zijn langsgekomen niet de mystieke Leiders van de grote wereldreligies, toch heeft ieder van hen, bewust of onbewust, iets van die universele principes ervaren en er zodanig uitdrukking aan gegeven, dat ze daarmee anderen hebben kunnen inspireren.

Hoe dichterbij de essentie komt, die Universele Wijsheid benadert, hoe meer hij er een levende uitdrukking van wordt. De mystieke invloed is er altijd en die Leiders daarom ook. De vraag is alleen of we ze herkennen. En we hopen dat we daar vandaag een stukje aan kunnen bijdragen.

Referenties

1. G. de Purucker, *Leven en Leiderschap in het Theosofisch Genootschap*. Artikel in *Lucifer*, jaargang 36, nummer 3, juni 2014, blz. 76-79.
2. R. Hougaard en J. Carter, *The mind of the Leader*. Harvard Business Review Press, Cambridge (VS) 2018.
3. R. Rosenthal, en L. Jacobson, *Pygmalion in the classroom: teacher expectations and pupils' intellectual development*. New York, Holt 1968.
4. Lao-tse, *Tao Te Tjing*, hoofdstuk 49. Vele vertalingen.
5. <https://decorrespondent.nl/8266/podcast-hoe-de-beste-burgemeester-ter-wereld-een-stad-voor-iedereen-maakte/1733037375916-45f8cd72>. Lex Bohlmeijer, 'Hoe de beste burgemeester ter wereld' een stad voor iedereen maakte. Artikel in de online krant *De Correspondent*, 19 mei 2018.

De Leider in jezelf

In deze lezing staan we stil bij de Leider in onszelf. Hoe we die kunnen leren kennen. Er in contact mee kunnen staan. En hoe wij onszelf kunnen trainen om steeds meer vanuit onze innerlijke Leider te leven. Vervolgens maken we de stap van innerlijk Leiderschap naar uiterlijk Leiderschap en staan we stil bij hoe ware Leaders met elkaar samenwerken ten behoeve van de mensheid. En hoe wij zelf kunnen bijdragen aan dat wij die Leaders krijgen die de wereld zo hard nodig heeft.

We hopen dat u heerlijk heeft geluncht en ook nog verder heeft nagedacht over de gedachten die we vanmorgen met elkaar besproken hebben. Voor voedsel en gedachten geldt namelijk hetzelfde: zij kunnen pas blijvend deel van ons uit gaan maken als wij ze verteren en ze actief een plaats geven binnen ons lichaam of binnen onze denkwereld. Anders zijn het slechts passanten, die we morgen weer kwijt zijn.

Om de draad van vanmorgen weer op te pakken, willen we een aantal kerngedachten herhalen.

We hebben gezien dat Leiderschap een eigenschap is van de Natuur zelf, en overall in de levenspraktijk is terug te vinden. In het grote beeld dat Patricia van Lingen ons heeft voorgesteld, konden we het mystieke proces zien waarin alles een invloedssfeer heeft — of liever ‘is’. De levende onderdelen die zo’n invloedssfeer samenstellen ontwikkelen zich binnen die invloedssfeer. En op hun

beurt zijn al die levende onderdelen zelf weer een invloedssfeer voor de onderdelen waar zij zelf uit zijn opgebouwd. Patricia heeft laten zien dat deze opbouw tot in de grenzeloosheid doorgaat. Denk maar aan het beeld waarin een cel zijn plaats heeft binnen een orgaan, het orgaan zijn plaats heeft binnen een mens, de mens binnen de aarde en de aarde binnen het zonnestelsel. Er is leven binnen leven, binnen leven. Zonder begin of einde. Waarbij het verder ontwikkelde leven steeds leidend is voor het minder ver ontwikkelde leven.

Bouke van den Noort heeft ons vervolgens meegenomen naar de menselijke praktijk, en heeft ons laten zien dat ware Leaders volgens deze zelfde natuurwetten werken. Zij creëren een omgeving waarbinnen wij als mens ons optimaal kunnen ontwikkelen en stimuleren ons om de onbegrensde mogelijkheden die wij in ons hebben tot uitdrukking te brengen.

Praktische toepassing van mystiek Leiderschap

Wellicht heeft u – naar aanleiding van vanmorgen – al nagedacht over wat deze visie op Leiderschap voor impact heeft als we haar toepassen op ons eigen leven. Hoe wij zelf onze medemensen kunnen inspireren door een inspirerende sfeer te scheppen bij het vervullen van de vele verschillende rollen die wij in het dagelijks leven hebben. Hoe wij onze medemensen kunnen stimuleren om het beste in henzelf tot uitdrukking te brengen en een waardevolle plaats in te nemen in het geheel. Want als wij allen levende onderdelen zijn van het geheel, dan is Leiderschap niet voorbehouden aan de presidenten, burgemeesters of leraren van deze aarde, maar hebben wij allemaal een taak te vervullen. Voor ons allemaal ligt de uitdaging om een inspirerend Leider te zijn voor onze medemens.

Samengesteldheid van de mens:

Als wij een ware Leider willen zijn voor anderen of aansluiting willen vinden bij ware Leiders in de wereld, dan moeten wij allereerst de Leider in onszelf ontdekken.

Om onszelf te leren kennen, gebruiken we als hulpmiddel de schematische indeling van de mens zoals die in vele religies en filosofieën is terug te vinden. In het Christendom bijvoorbeeld wordt de mens wel ingedeeld in geest, ziel en lichaam. Vanuit de Theosofie gebruiken wij liever de termen onvergankelijk deel, lerend deel en vergankelijk deel. Dit schema is niet alleen toe te passen op de mens, maar op elk levend wezen. Zoals het in de kosmos in het groot werkt, zo werkt het ook in de mens in het klein. Het axioma 'zo boven – zo beneden', waarover Patricia al sprak, is ook hier van toepassing.

Om het universele beeld van vanmorgen vast te houden,

kijken we eerst naar die straal die vanuit het universum door alle kosmische gebieden heen stroomt en geen begin en geen einde kent.

Met ons mystieke oog kunnen we zien hoe het grenzenloze leven door alle hiërarchieën van de kosmos stroomt, dus ook door ons mensen. In ons diepste wezen zijn wij die stroom.

Als mens kunnen we maar een klein gedeelte van die oneindige stroom waarnemen. De drie cirkels vormen samen de mens en geven het bewustzijnsbereik van de mens weer. Denk maar terug aan de zaklamp die maar een klein deel van een oneindig grote kamer kan belichten.

De bovenste cirkel is ons onvergankelijke, ons mystieke deel, dat voortvloeit uit het grenzenloze. Het is het universele deel in ons, dat wat ieder van ons in zijn essentie is, en dat de eenheid en verbondenheid van al het leven beseft. Als wij hier 'ik' tegen zeggen, ons hiermee vereenzelvigen, dan vloeit de inspiratie van het hart van het universum ongehinderd in ons eigen hart. Dit is de ware Leider in ons en vormt de basis om een waar Leider voor anderen te kunnen zijn. Als wij dit beseffen dan zijn we ons bewust dat wij een kind van de sterren zijn. Ons bewustzijnsbereik is dan zo groot als het hele universum. Ons vergankelijke deel is opgebouwd uit aardse elementen, en wordt daardoor ook wel 'het kind van de aarde' genoemd.

Dan tot slot de middelste cirkel. Dit is het deel waar het lerende deel leeft binnen de sfeer van het onvergankelijke deel en dat lerende deel bepaalt de sfeer voor het vergankelijke deel, dat zijn lichaam vormt.

Het karakter van het lerende deel is heel divers en kan erg fluctueren. Het kan zich richten op de onvergankelijke universele principes van de Natuur, die boven zijn persoonlijkheid uitstijgen. Maar kan zich ook op zichzelf en op het tijdelijke en vergankelijke richten. Het leeft dan in de illusie van afgescheidenheid en raakt verstrikt in de doolhof waarover Patricia sprak. Tegelijkertijd heeft het – net als al het leven – alle mogelijkheden in zich om zich weer van de eenheid en verbondenheid van al wat leeft bewust te worden.

Ons lerende deel wordt ook wel 'het kind van de zon' genoemd, omdat wij met ons lerende deel de potentie hebben om ons bewust te zijn van het hele zonnestelsel.

Ontwikkeling van het lerende deel

Wij staan in deze lezing stil bij het lerende deel, dat zich gedurende vele levens verder ontwikkelt en levenslessen leert. Het gaat steeds meer begrijpen van de mystieke

achtergrond van het leven en dat wij onderdeel uitmaken van een groter geheel. Het krijgt inzicht in hoe de natuurwetten het leven begeleiden en welke functie wij zelf te vervullen hebben om samen met al het overige leven harmonieus te groeien en ons te ontwikkelen.

Sommige mensen hebben van nature deze bovenpersoonlijke gerichtheid. Dit is omdat ze in voorgaande levens al meer inzicht hebben opgebouwd in hun onvergankelijke natuur. Ze brengen de tijdloze, universele eigenschappen die zij in voorgaande levens tot deel van hun karakter hebben gemaakt elk volgend leven opnieuw tot uitdrukking en ontwikkelen die gedurende het leven verder. Zij zijn de natuurlijke Leiders voor hun medemensen.

Elk deel in jezelf is een invloedssfeer

Samengevat zien we in dit schema dus dat ieder deel van ons een invloedssfeer is waarbinnen het lagere deel zich ontwikkelt. De karakteristiek van het onvergankelijke deel is het ervaren van eenheid en de invloed die ervan uitgaat is die van inspiratie. Daarbinnen ontwikkelen wij ons als lerend deel.

Het lerende deel is op zijn beurt weer een invloedssfeer waarin het vergankelijke deel zich ontwikkelt. Als we rustig zijn, is het lichaam ook ontspannen. Nervositeit leidt tot een heel andere lichamelijke reactie.

Het lerende deel bepaalt dus of we resoneren op de stroom van inspiratie vanuit het universum en of we die stroom doorsluizen naar de hiërarchieën onder ons.

Als u het interessant vindt om het lerende deel van uzelf beter te leren kennen en u zelfbewust richting wilt kunnen geven aan zijn karakteristiek, dan raad ik u van harte de cursus Anders Denken aan die in oktober weer start.

Verskillende manieren van contact met de Leider in onszelf

Nu we weten hoe wij als mens zijn opgebouwd en hoe de inspiratie door ons heen stroomt, kunnen wij stilstaan bij de verschillende manieren waarop we aansluiting kunnen vinden bij die stroom. Want die inspiratie is er altijd en het is aan ons – als lerend deel – of wij die al dan niet ervaren en doorgeven.

Spirituele Wil

Wanneer wij ons blijvend richten en verbinden met ons onvergankelijke deel en in overeenstemming daarmee in de wereld leven, dan spreken wij onze *Spirituele of Geestelijke Wil* aan. Wij zijn ons dan ten volle bewust van de achterliggende eenheid van al het leven. We ervaren dat

al het leven dat wij om ons heen waarnemen – alle mensen, dieren en al het overige leven – in het hart van hun hart uit dezelfde bron voortkomen. Er is in dit besef geen verschil meer tussen jezelf en de ander. Alles is een. Als we vanuit dit geestelijke deel in onszelf leven, dan vloeit de inspiratie vanuit het hart van het universum rechtstreeks in ons hart. Het ‘resoneert’ met elkaar omdat het dezelfde karakteristiek heeft.

Vanuit de ervaring van de essentiële eenheid en verbondenheid van al het leven, ontwikkelen we de aspiratie om onze medemensen te helpen op hun evolutionaire tocht zodat zij dit ook zullen beseffen. Het is een onvoorwaardelijke liefde en dienstbaarheid voor al wat leeft. De wensen en verlangens van het lerende deel worden daarbij volledig terzijde gesteld. Zo kan de stroom van inspiratie ongehinderd doorstromen en daarbij al het overige leven inspireren. Het is ware onzelfzuchtigheid die voortkomt uit het oprechte en sterke verlangen om te leven vanuit ons onvergankelijke deel.

Hoewel het moeilijk is dit proces van inspiratie in woorden uit te drukken, zal het voor onze medemensen die zelf al iets van die grootsheid van karakter hebben ontwikkeld, direct opvallen. Het is bijvoorbeeld bekend dat het aanwezig zijn in de nabijheid van inspirerende Leiders, zoals de Dalai Lama, Gandhi, Havel of mevrouw Blavatsky, vaak een blijvende inspirerende indruk op hen achterlaat. Een indruk die zij hun hele leven met zich meedragen en die hen de inspiratie, kracht en moed geeft om zelf vanuit het hoogste in henzelf te leven, ook in de moeilijkste omstandigheden.

Intuïtie

Een andere manier van aansluiting te hebben met ons onvergankelijke deel, is via de intuïtie. Want ook als wij de eenheid en verbondenheid van al het leven niet continu beseffen; wij kunnen deze wel intuïtief ervaren.

Als wij ons onzelfzuchtig en gefocust ‘naar binnen’ richten, naar ons onvergankelijk deel, dan zien wij de samenhang van het leven en kunnen we tot de kern doordringen. Wij zien de dieperliggende verbanden die er zijn en welke cyclussen van oorzaak en gevolg tot een bepaalde situatie hebben geleid en hoe deze weer in harmonie kan worden gebracht.

De mate waarin iemand zijn intuïtie heeft ontwikkeld verschilt enorm van persoon tot persoon. Voor de een is het een vaag, maar krachtig innerlijk weten dat iets op een bepaalde manier moet worden aangepakt. De ander krijgt in een flits een heldere visie op een onderwerp dat

hij al een tijdlang overpeinst. Terwijl weer een ander een blijvend heel helder samenhangend beeld voor ogen kan halen waarin al het leven zijn plaats heeft.

De universele toetssteen voor intuïtie is dat deze altijd een universeel, bovenpersoonlijk en onzelfzuchtig karakter heeft en altijd in lijn is met de ontwikkeling van al het overige leven. Het komt immers vanuit ons onvergankelijke deel en heeft daarom diezelfde karakteristiek.

Het is dus nooit zelfzuchtig en heeft geen persoonlijke voorkeur of afkeur. Dat is wel het geval bij het gevoel dat vaak ten onrechte voor intuïtie wordt aangezien. De intuïtie onderscheidt zich van het gevoel doordat een intuïtie intellectueel kan worden onderbouwd en een gevoel niet. Vanuit intuïtie wordt dieper gekeken, waardoor tot een nieuwe completere zienswijze en benaderingswijze wordt gekomen.

Ideaalbeeld

Een andere manier om ons af te stemmen op ons onvergankelijke deel is om voor onszelf een ideaalbeeld te vormen van hoe het leven eruit zou zien als we zouden leven volgens de universele wetmatigheden en de principes van Leiderschap die we vanmorgen hebben besproken. Een beeld van hoe die universele broederschap er in de praktijk uitziet. Bij het opbouwen van dit ideaalbeeld, doen we een beroep op ons hogere denken en onze intuïtie. Dit ideaalbeeld kunnen we leidend laten zijn voor ons dagelijks leven. Het is hierbij belangrijk om ons bewust te zijn dat we ons ideaalbeeld niet tot iets statisch maken, maar beseffen dat het altijd aan groei onderhevig is.

Verbeeldingskracht

Om dit ideaalbeeld op te bouwen, kunnen we gebruikmaken van onze verbeeldingskracht. Wij kunnen ons bij alles wat wij denken en doen afvragen of dit wijs is in het licht van de eenheid en de verbondenheid van al het leven en voor de ontwikkeling die al het leven doormaakt. We doen dan een beroep op de Leider in ons. Door het beantwoorden van onze eigen vragen versterken we ons innerlijk Leiderschap.

Ook hierbij is het belangrijk dat wij beseffen dat de uitkomsten van onze vraagstukken geen vaststaande, definitieve antwoorden zijn, maar dat ze een beperkte interpretatie zijn van ons lerende deel, die voortdurend kan groeien, naarmate we wijzer worden en meer inzicht krijgen in het leven. Als hulpmiddel vragen sommige mensen zich bijvoorbeeld af wat Jezus of de Buddha zou doen in een bepaalde situatie.

Geweten

Een laatste manier die we noemen waarop we ons kunnen afstemmen op ons onvergankelijke deel, verloopt via het *geweten*. Het geweten betreft de verzameling van levenslessen die wij in voorgaande levens hebben geleerd en die we leven na leven meenemen.

Als zich een situatie voordoet waarin wij geneigd zijn om tegen onze eigen geleerde levenslessen in te gaan, en ons 'beneden onze maat' te gedragen, dan zal ons geweten spreken en zal er een oncomfortabel gevoel opkomen dat we iets aan het doen of beslissen zijn dat we eigenlijk niet zouden moeten doen.

Waar de intuïtie je een grootse visie geeft van hoe iets wel in elkaar zit, spreekt het geweten alleen maar tot je met het antwoord 'nee'. Toch is het geweten erg belangrijk en een groot hulpmiddel als wij het hebben over het afstemmen op de Leider in onszelf. Je kunt het zien als een signaal en aanmoediging om je af te stemmen op je eigen hoogste ethiek. Als we de situatie nog eens helder bezien voordat we tot actie overgaan en een beroep doen op onze intuïtie, dan zullen we de essentie van de door ons reeds geleerde levenslessen herontdekken en begrijpen waarom het geweten een afwijzend signaal geeft. Het geweten wordt niet voor niets het portaal naar de intuïtie genoemd.

Van innerlijk naar uiterlijk Leiderschap

Wij hebben gezien dat er verschillende manieren zijn waarop wij aansluiting kunnen vinden bij de Leider in onszelf. De mate waarin we hiertoe in staat zijn hangt af van onze ontwikkeling, onze visie en onze gerichtheid. We hebben ook gezien dat door aan te sluiten bij de stroom van inspiratie in ons, wij niet alleen innerlijk Leiderschap ontvangen, maar dat dit tegelijkertijd ook uitstraalt en onze medemensen en de hiërarchieën onder ons inspireert. Wij worden dan als het ware 'uiterlijke Leiders' voor onze medemensen.

Vormgeven aan waar Leiderschap buiten jezelf is niet anders dan hoe het innerlijk werkt. Wij moeten er alleen op letten dat onze persoonlijkheid niet in de weg komt te staan met persoonlijke ideeën en opvattingen. Wij kunnen dus geen ware Leider zijn op het moment dat wij niet zelf vanuit onze innerlijke Leider leven. Ik vraag me af of er op dit moment wel wereldlijke leiders zijn die aan deze eis voldoen.

Een waar mystiek Leider ziet de eenheid, verbondenheid en de hiërarchische opbouw van al het leven en ziet de mensheid en de aarde als een levende, samenwerkende

eenheid. Hij ziet de oneindige mogelijkheden en groei van alle delen van het geheel en zal niets anders doen dan een zo optimaal mogelijke sfeer scheppen zodat anderen die innerlijke eigenschappen zelf naar buiten kunnen brengen.

De ware uiterlijke Leider aan het werk

Een uiterlijk Leider erkent altijd de ware Leider in de ander en zal zich hier in het contact op afstemmen. Door zelf te leven vanuit innerlijk Leiderschap, ontwaakt het innerlijke Leiderschap in de ander

De uiterlijk Leider zal het lerende deel van de ander inspireren, stimuleren en behulpzaam zijn met kennis en inzicht bij het opbouwen van een grootsere visie op het leven. Hij zal de ander aanmoedigen om de Leider in zichzelf te leren kennen en zal hem de weg wijzen hoe hij dit kan doen.

In zijn begeleiding is de ware Leider altijd geduldig zodat de innerlijke processen onder leiding van het Hoger Zelf van de ander plaats kunnen vinden. Want pas als de ontwikkeling en het inzicht van binnenuit komen en niet zijn aangenomen of opgelegd, zullen deze blijvend en duurzaam zijn.

Het gaat dus om het bevorderen van Zelfwerkzaamheid binnen een inspirerende en stimulerende sfeer.

Verantwoordelijkheid

Als je werkelijk de eenheid en verbondenheid van al het leven beseft, dan beseft je ook de verantwoordelijkheid die wij allemaal hebben om niet alleen in onszelf het innerlijk Leiderschap te ontwikkelen, maar ook ons uiterlijk Leiderschap, zodat wij onze medemensen kunnen helpen om het innerlijk Leiderschap in henzelf wakker te maken. Zodat ook zij op hun beurt zichzelf kunnen leiden en een waardevol en ondersteunend deel kunnen zijn voor het geheel.

Samenwerking tussen Leiders

Patricia heeft ons vanmorgen vertelt over het netwerk van mensen die van dit verantwoordelijkheidsbesef doordrongen zijn en samenwerken ten behoeve van de ontwikkeling van al het leven.

Wij staan nu stil bij hoe deze samenwerking tussen ware Leiders eruitziet. Want dit is bijzonder inspirerend en kan een voorbeeld zijn voor ons bij onze eigen communicatie en samenwerking.

Omdat ware Leiders dieper schouwen dan de uiterlijke wereld, zullen zij elkaar snel opmerken. Zij herkennen elkaar door hun mentaliteit en hun verheven manier van

leven en zullen graag elkaar ondersteunen en met elkaar samenwerken om het geheel vooruit te helpen. Zij zullen daarbij geven wat zij aan waarheid en wijsheid hebben ontwikkeld en openstaan om meer waarheid te ontvangen. Want ook voor de ware Leiders geldt dat er verschillende gradaties van ontwikkeling zijn.

De samenwerking tussen ware Leiders zal altijd vlekkeloos verlopen. Zij gaan immers allen uit van de eenheid en verbondenheid van al het leven en willen bijdragen aan een harmonieuze ontwikkeling van al wat leeft. Door dit uitgangspunt zullen zij nooit principieel met elkaar in conflict komen. Hooguit hebben zij een andere visie op de manier van aanpak. Maar omdat het doel en het motief hetzelfde zijn, is dat vaak maar tijdelijk en alleen maar heel leerzaam en inspirerend! Een ware Leider zal zich altijd laten inspireren door Leiders die in wijsheid en inzicht boven hem staan. En zal een inspiratiebron zijn voor de Leiders die onder hem staan.

De communicatie tussen Leiders verloopt altijd op basis van consensus. Er zal altijd gezamenlijk gezocht worden naar een zo goed mogelijke oplossing, waarbij de universele principes leidend zijn en het niet uitmaakt van wie een idee afkomstig is, maar vooral dat iedereen in afstemming met zijn eigen onvervangelijke deel tot de conclusie komt dat dit het beste idee is. Dan is het geheel een stap verder gegroeid.

Op de achtergrond: inspireren, niet opleggen

Ware Leiders treden niet vaak op de voorgrond. En zullen zeker geen posities in de maatschappij innemen waarbij van hen verwacht wordt dat zij anderen opleggen wat ze moeten doen of laten. Zij weten dat dit geen werkelijk Leiderschap is maar dictatuur, waarbij het eigen innerlijk Leiderschap van de mensen verder uit het zicht raakt in plaats van dat het wordt aangemoedigd om er vanuit te leven.

Ware Leiders werken veelal achter de schermen, ver weg van de georganiseerde machtsstructuren. Zij inspireren in stilte en werken aan mentaliteitsverandering. Maar als de gelegenheid zich voordoet, zullen zij zeker ook hun verantwoordelijkheid nemen om wereldlijke leiders aan het denken te zetten en hen universele gedachtebeelden of ideeën voor te houden. Vaak stonden aan de wieg van grote maatschappelijke veranderingen in de wereld inspiratoren, die niet of nauwelijks bekend zijn.

Een mooi voorbeeld van samenwerking en inspiratie bij Leiders die wél bekend zijn geworden en van grote

invloed zijn geweest in het wereldgebeuren, is de inspiratie die Gandhi ervoer toen hij kennis nam van de Theosofie en mevrouw Blavatsky ontmoette. En hoe hij zelf op zijn beurt weer een inspiratiebron was voor Nelson Mandela en Martin Luther King, om de moed te hebben om ongeacht de omstandigheden voortdurend vanuit je hoogste visie te leven en je idealen na te streven.

Soms hoeft je elkaar niet eens persoonlijk te kennen of lang met elkaar op te trekken om een blijvende en diepe indruk te maken en een koerswisseling in iemands leven teweeg te brengen.

De vonken van de hogere natuur springen over – ze resoneren – en doen de Leider in de ander ontwakken of helpen het lerende deel om moed te hebben en vertrouwen in het innerlijk Leiderschap. Zo inspireren en ondersteunen Leiders elkaar in hun verschillende werkzaamheden voor de mensheid.

Ware Leiders werken dus veelal op de achtergrond en helpen en stimuleren elkaar. Zo is er wereldwijd een groot netwerk van deze Leiders die alle schijnbare tegenstellingen zoals geloof en cultuur, overstijgen en waarbij samengewerkt wordt zoals de vingers van een hand dat doen. Zij hebben het welzijn en de ontwikkeling van de mensheid voortdurend voor ogen en inspireren onophoudelijk, zoals de zon voortdurend voor al het leven straalt. Het is een prachtig groots beeld om je dit voor te stellen en te zien hoe groot hun inspiratiekracht en bereik is door hun onderlinge verbondenheid en samenwerking!

Patricia heeft hier vanmorgen over gesproken als de Hiërarchie van Mededogen.

Onze relatie tot de Loge van Wijsheid en Mededogen

Hoe ver zijn wij nu verwijderd van dit netwerk van Leiders? Als wij terugdenken aan de eerste lezing en zien dat alles verbonden is en in het diepste van zijn wezen een eenheid vormt – nee is! – dan beseffen wij dat wij ook tot dit netwerk behoren. Alle Leiders in alle mensen behoren hiertoe. Alleen bij velen van ons slaapt onze innerlijke Leider nog. Door in ons dagelijks leven te leven vanuit het besef van eenheid en verbondenheid en ons te oefenen om alle kleine dagelijkse zaken in dat licht te bezien en ernaar te handelen, zullen wij de innerlijke Leider in onszelf doen ontwaken en de leidende plaats in onszelf geven die hem van nature toekomt.

Wij zullen dan tevens de aandacht trekken van hen die dit ook in hun leven tot ontwikkeling hebben gebracht of aan het ontwikkelen zijn. En samen zullen we ons snel

verder ontwikkelen en zo steeds meer verheffen tot het niveau van een ware Leider. Wij zullen beseffen dat er ware Leiders om ons heen te vinden zijn, ook soms mensen in onze directe omgeving die we voorheen over het hoofd hebben gezien en weinig aandacht hebben geschonken. Ware Leiders staan altijd klaar om ons te begeleiden en om ons te helpen om anderen te inspireren. Wij hoeven alleen maar waar Leiderschap in onszelf te ontwikkelen, hen te herkennen en vanuit het hoogste in onszelf met hen samen te werken.

Hoe krijgen wij de Leiders die de wereld nodig heeft?

De veelgehoorde vraag hoe wij nu die Leiders kunnen krijgen die onze chaotische en gepolariseerde wereld zo hard nodig heeft, is nu ook makkelijk te beantwoorden. Allereerst is het belangrijk om te beseffen dat de wereld al geleid wordt door ware Leiders. De mensheid is zich hier alleen niet van bewust. Deze Leiders vormen een voortdurende inspirerende, beschermende en genezende invloedssfeer voor al wat leeft.

Het hangt volledig van ons af, of zij ook maatschappelijke posities in zullen nemen die voor iedereen zichtbaar zijn. Als het ons lukt om een ambiance te creëren waarin een ware Leider zijn werk kan doen, dan zal hij niets liever willen dan zijn hardwerkende bestaan op de achtergrond te verruilen voor de voorgrond. Ware Leiders zullen overal waar het maar mogelijk is mensen trachten te inspireren om de geestelijke kwaliteiten in hen te doen ontwaken, zodat zij op hun beurt weer anderen zullen inspireren om ditzelfde te doen.

Zij kunnen echter pas hun natuurlijke plaats als Leider innemen als hun wijsheid en Leiderschap herkend en erkend worden en zij een groep medewerkers hebben die gelijkgestemd met elkaar samenwerken. Daarvoor zullen wij vanuit het geestelijke in onszelf moeten leven en daarmee gezamenlijk de juiste ambiance creëren, waarin de ware Leiders hun inspirerende functie kunnen vervullen. Dit vereist van ons dienstbaarheid, bovenpersoonlijkheid en vastberadenheid en moed om ook bij tegenwind staande te blijven en mee te blijven helpen. Want tegenwind is te verwachten gezien de huidige mentaliteit van onze wereld. Creëren wij deze ambiance niet, dan zullen zij hun inspirerende en stimulerende werk voor de mensheid op de achtergrond blijven voortzetten en wachten tot de mensheid in wijsheid is gegroeid en openstaat voor wijzere leiders dan waar wij heden ten dage voor kiezen.

De keuze is dus volledig aan ons.

Conclusie

Afsluitend kunnen we dus zeggen dat ware Leiders er overal en altijd zijn. Wij hoeven ze alleen maar te herkennen en met hen samen te werken. Hiervoor is het nodig dat wij in onszelf de kwaliteiten van waar Leiderschap ontwikkelen. En de mogelijkheden benutten die wij hebben om – als het ons even niet lukt om vanuit de Leider in onszelf te leven – het contact met onze innerlijke Leider weer op gang te brengen, zodat de inspiratie vanuit ons geestelijk deel weer door kan stromen.

Wij moedigen u aan om de juiste houding van een waar Leider in u te ontwikkelen en een waar Leider te zijn, niet zozeer voor uzelf maar om uw medemensen te helpen om ook in overeenstemming met hun eigen innerlijk Leiderschap te leven. Als wij oog krijgen voor waar Leiderschap, dan zien wij dat zich dagelijks situaties voordoen waarin we dit kunnen bevorderen.

Ware Leiders staan altijd klaar om ons te ondersteunen in dit proces. En als wij dit willen en onszelf geschikt maken door vanuit onze innerlijke Leider te leven, dan worden wij met open armen ontvangen als medewerkers van de Loge van Wijsheid en Mededogen. Want innerlijk Leiderschap, samenwerking en mededogen vormen de innerlijke structuur en grondtoon van het Universum.

Paul Manship, Prometheus, Rockefeller Plaza, New York.

Inspireren

Het wekken van spiritualiteit

Kerngedachten:

- » Inspireren is het wekken van bewustzijns kwaliteiten in een ander.
- » Bij het inspiratieproces wordt de vrije wil van de ander gerespecteerd.
- » Je kunt alleen inspireren als in jezelf leeft wat je bij de ander wilt opwekken.
- » Een echte inspirator richt zich op het hoogste bewustzijnsaspect.
- » In de Natuur inspireren verder ontwikkelde wezens minder ver ontwikkelde wezens. Ze wekken bij hen slapende vermogens.

Hoe komt het dat de ene leraar zijn leerlingen weet te inspireren, terwijl diezelfde leerlingen door een andere leraar niet geraakt worden?

Wat is inspiratie? En hoe verloopt het proces van inspireren?

Het woord inspiratie is van Latijnse oorsprong (*inspiratio*) en betekent letterlijk ‘inblazing’. Het Grieks heeft hiervoor het woord *empneusis*. *Spiritus* en *pneuma* betekenen ‘adem’ of ‘ademtocht’, en als afleiding daarvan ‘geest’. De geest werd als vluchtig en ijl als de wind, als adem voorgesteld. Inspireren betekent dan ook zoiets als de adem inblazen of de wind van geest bij iemand oproepen.

De achtergrond daarvan was dat een god of een goddelijke kracht *leven* in een wezen blies. Hiervan afgeleid ontstond de idee dat iemand die geïnspireerd is, in zijn leven – of beleving – zou zijn geroerd. Een mens, een idee, een schitterend kunstwerk konden inspiratiebronnen zijn, waardoor je geroerd werd. Je ging daardoor als het ware meer leven; meer in je *ziel* leven. Vandaar dat sommigen *bezielen* als een synoniem voor inspireren opvatten.

Het begrip wordt thans vooral bij kunstenaars toegepast. Een geïnspireerd kunstenaar verkeert in een bewustzijnstoestand die hem boven zichzelf doet uitstijgen. Daardoor is hij in staat eeuwige kunstwerken –

beelden, schilderijen, gedichten of verhalen – te scheppen.

Iemand inspireren is iemand in een dergelijke toestand brengen. Je beroert een ander met je eigen enthousiasme, je eigen spirituele beleving, waardoor hij ook enthousiast wordt. Je straalt een bepaalde invloed uit, die door de ander wordt opgevangen. Het is een kwestie van resoneren. De bewuste kwaliteit van het bewustzijn of van je leven dat je uitzendt, wordt in het overeenstemmende deel van het bewustzijn van de ander ontvangen. Die bepaalde kwaliteit wordt door hem vervolgens geactiveerd.

Wat is leven?

Om dit uit te leggen, moeten we eerst enkele gedachten wijden aan het leven zelf. Leven, zegt de Oude Wijsheid, is overal. Alles leeft. En al het leven vormt een essentiële Eenheid. We leven in een levende kosmos. Leven is beweging. En omdat alles beweegt, ageert, reageert en interacteert, is *alles* in de Natuur levend.

Elk wezen verschilt niet principieel van welk ander dan ook. Dat wil zeggen: alle wezens zijn op te vatten als

bewustzijncentra — ‘monaden’ is de term die daarvoor meestal gebruikt wordt. Een monade heeft, ja *is*, in beginsel alles wat er in de grenzenloze ruimte aan mogelijkheden bestaat, zij het dat ze die niet alle ontwikkeld of actief gemaakt heeft. Slechts in hun ontwikkelingsgraad verschillen wezens van elkaar.

Omdat nu alle verschijnselen – van atoom tot sterrenstelsel – in interactie met elkaar bestaan, bestaat een levend wezen niet op zichzelf. Het is altijd een onderdeel van een ander levend wezen en is opgebouwd uit andere levens. Zo staat elk mens in relatie tot anderen. Hij leeft in samenhang met andere mensen, maar ook met andere wezens.

Wekken van bewustzijn

Als alles leeft, dan kan inspireren – het inblazen van leven – nooit betekenen dat je iets wat levenloos is tot leven wekt. Het is niet zo dat een levenloos voorwerp als door een vreemd soort magie tot een levend iets wordt omgetoverd, zoals de goede fee dat bij de houten Pinokkio deed, of zoals bij Aphrodite die het ivoren beeld van Pygmalion leven inblies. Inspireren is meer te vergelijken met een slapende mens die wakker wordt gemaakt, doordat een ander zijn aandacht op hem richt, zoals de prins in het sprookje van Doornroosje dat deed, die de prinses die honderd jaar geslapen had, wakker kuste.

Het richten van je bewustzijn op dat van een ander brengt in die ander wat teweeg.

Wanneer je bijvoorbeeld je bewustzijn richt op een slapend iemand, dan is de kans groot dat hij wakker wordt. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat je in een treincoupé zit te dommelen, je hebt je ogen gesloten, en plotseling voel je dat iemand naar je zit te staren. Je wordt wakker uit je hazenslaapje vanwege de blik van die ander die zijn bewustzijn op jou had gericht. Je wordt door die ander geactiveerd.

Inspireren is eenzelfde soort proces. Je richt je bewustzijn op bepaalde aanwezige, maar niet actieve aspecten van een ander; je *belevendigt* die aspecten. In feite is het hele opvoedingsproces hierop gebaseerd. Ouders of opvoeders vertellen hun kinderen verhalen, geven hun opdrachten, beantwoorden vragen. Zodoende laten ze het bewustzijn van hun kinderen door hun aandacht en gerichtheid resoneren op hun bewustzijn. Het gevolg daarvan is, dat *reeds in de kinderen aanwezige* aspecten of talenten tot activiteit worden geprikkeld.

Met of zonder vrije wil

Nu weten we allen dat er verschillende soorten leven of

bewustzijn zijn. Eén enkele mens al heeft verschillende kwaliteiten van bewustzijn in zich, variërend van op zichzelf gerichte, egoïstische begeerten tot onzelfzuchtige, liefdevolle mededogende ideeën. We kunnen in al die aspecten leven. Er zitten heel wat verschillende ‘ikken’ in ons. Dat betekent ook dat je verschillende soorten leven in een ander kunt ‘blazen’, ofwel, verschillende aspecten bij een ander kunt wekken. Bovendien kun je dat nog met verschillende motieven doen.

Als je zelf vanuit de begeerte leeft en een ander vanuit dat aspect ‘inspireert’ – en dan ook nog met de intentie er zelf voordeel bij te hebben – is dat uiteraard een heel ander geval dan wanneer je een ander zonder enige bijbedoeling inspireert een wiskundig vraagstuk te doorzien.

Maar misschien nog belangrijker dan de kwaliteit van de inspirator – de inspiratiebron – is hoe het proces plaatsvindt. Dit kan namelijk gebeuren door de vrije wil van de ander uit te schakelen. Het inspireren kan echter ook plaatsvinden met in achtneming van de vrije wil van de ander. Bij de eerste vorm spreken we echter niet van inspireren. We hebben te maken met wat je *psychologisatie* kunt noemen. Voorbeelden daarvan zijn iemand iets suggereren, hem indoctrineren, of – in het ergste geval – hem onder hypnose brengen. We zouden dit een persoonlijke vorm van inspireren kunnen noemen. Je blaast persoonlijk, op de materie gericht leven in de ander. Je brengt een stukje van je eigen leven – een bepaalde gedachte of een denkbeeld – in het denkbewustzijn van een ander zonder dat die dit in feite wil of het zelfs maar in de gaten heeft.

Als je beseft dat ook gedachten levende energieën zijn, is het gemakkelijker te begrijpen dat dit kan plaatsvinden. Feitelijk hebben we hier te maken met een psychologische misdaad, omdat je de mens berooft van zijn meest wezenlijke vermogen: zijn eigen vrije wil. Gelukkig kan zoiets slechts tijdelijk plaatsvinden, maar de gevolgen zijn hoe dan ook negatief en niet zelden zelfs desastreus.

Een veel natuurlijker manier van inspireren is als je dat doet met inachtneming van de vrije wil van een ander. Je plant dan niet zozeer je eigen bewustzijn in dat van een ander, maar beroert met je bewustzijn de ander, die daardoor iets in zichzelf *herinnert*. Ook in dit geval smelt het bewustzijn van de inspirator samen met dat van de geïnspireerde, maar het grote verschil is, dat hier het bovenpersoonlijke deel van de mens wordt geraakt. Er wordt niets in de ander uitgeschakeld. De vrije wil is actief. Er is de vrijheid het voorgehouden beeld te negeren of er de aandacht wel op te richten.

Is dat laatste het geval, dan kom je in een staat van ver-

wondering. Die verwondering laat je niet meer los. Dit betekent eigenlijk dat je die 'herinnering aan een deel van jezelf' probeert te verhelderen. Je gaat erover peinzen. Je broedt erop als een vogel op het ei. Ofwel: het is nooit zo dat door het bovenpersoonlijke inspiratieproces je de gedachten van een ander gaat denken. Je wordt in staat gesteld iets uit jezelf te ontplooien, omdat een ander je daar, bij wijze van spreken, op wijst.

Vergelijk dit proces met een sprookje of een mythe. Het verhaal is zo bijzonder, zo wonderbaarlijk maar tegelijk zo mooi, dat je zeker weet dat er iets achter moet zitten. Daar ga je over nadenken.

Resonantie

Je kunt een ander alleen inspireren als in jezelf datgene wat je bij de ander wilt opwekken, al leeft en tot een zekere wasdom is gekomen. Als je zelf niet edel leeft, geen edele gedachten denkt, kun je die ook niet bij een medemens wakker maken. De reden daarvoor is heel simpel. Iemand inspireren is een proces van resonantie. Hoe kun je een toon in iemand aanslaan als die toon niet in jezelf klinkt. Zoals je een snaar kunt laten vibreren door een andere snaar die in dezelfde toon gestemd is aan te slaan, zo kun je bij iemand bepaalde karakteristieken wekken door zelf in die karakteristieken te leven. Dan springt de vonk over.

De eerste vereiste om iemand te inspireren is dus altijd: wees zelf het levende voorbeeld van wat je bij de ander wilt wekken.

Vervolgens heb je natuurlijk wel wijsheid nodig. Ook al is de mentaliteit goed, als je de wijsheid ontbeert, zal je anderen niet raken. Een enthousiaste geschiedenisleraar die er ten onrechte van uitgaat dat zijn klas over een bepaalde periode in de geschiedenis al het een en ander weet, en met een overkill aan feiten die klas probeert te enthousiasmeren, zal weinig weerklank vinden, zijn goede bedoelingen ten spijt.

We moeten aansluiting vinden bij de ander. We moeten zijn achtergrond achterhalen, proberen te weten waar hij warm voor loopt. Als je de 'taal' niet spreekt van degene die je wilt inspireren, zullen je gedachten niet overkomen. Een goede illustratie van hoe je dat wel doet, vind je bij Indiase sitarspelers. Als in het Westen een concert wordt gegeven, staat het programma vast. Iedereen weet wat hij moet spelen en in welke volgorde. De partituur staat op de standaard. Bij een klassiek Indiaas concert proeft de sitarspeler vlak voordat het concert begint de sfeer onder het publiek. Dat bepaalt welke *raga* hij gaat spelen.

Wijze mensen proberen de 'sfeer' van hun medemensen te proeven en stemmen hun inspiratieproces daarop af.

Het inspireren van ziellose mensen

Voor het proces van inspireren heb je twee op elkaar afgestemde wezens nodig. Je kunt een ander namelijk alleen dan in een specifiek deel van zijn bewustzijn beroeren, als hij bereid is zich op dat deel te focussen, ook al is het maar voor een kort moment. De leerling die weigert na te denken over de wiskundige formules die de leraar op het bord schrijft en tijdens diens uitleg slaapt of aan andere dingen denkt, wordt uiteraard niet door de leraar geraakt. Iemand die in een zelfzuchtig milieu leeft en zijn hele leven omringd is met mensen die nooit aan het belang van anderen denken, zal niet gemakkelijk geraakt worden door de edele gedachten van een medemens, ook al leven die gedachten zeer sterk. Er moet een opening zijn, hoe klein dan ook.

Inspireren is het inblazen van 'hoger' leven bij een ander, maar als die zich heeft afgesloten voor gedachten die boven zijn kleine eigenbelangen uitstijgen, dan is het inspireren een moeizaam, zo niet onmogelijk karwei.

Mensen die geen of nauwelijks een grootser beeld van het leven en de wereld hebben en die geen bovenpersoonlijk ideaal hebben, worden wel *zielloze mensen* genoemd. Dat wil niet zeggen dat ze geen ziel hebben. Natuurlijk hebben ze die wel. Ze leven echter niet in de hogere delen van die ziel. Ze leven in de lagere, dierlijke aspecten van hun bewustzijn, geven alleen maar om hun luxe en comfort en maken zich slechts druk als hun vermeend eigenbelang in het gedrang dreigt te komen.

Niettemin is het mogelijk ook hen te inspireren, zij het dat dit een taak is die net zo groot is als het opruimen van de Augiasstal door Heracles. Als je je echter realiseert dat iedereen alle aspecten bezit die in de kosmos bestaan, maar ook dat het ontwikkelen daarvan tijd nodig heeft, word je in dit moeizame proces niet snel ontmoedigd. Een gezaaid zaadje wordt niet in één dag een reusachtige boom. Voorafgaand aan het proces van inspiratie gaat de observatie. Wat voor edels leeft in de ander? Al is het nog zo miniem, er moet iets zijn wat boven hem als persoon uitstijgt. Is het de liefde voor zijn kinderen, zijn hond wellicht? Heeft hij wellicht een bepaalde interesse in sterren? Vraagt hij zich af waarom een van zijn kinderen muzikaal is en de andere niet? Is het een gevoel van medeleven met lotgenoten?

Daarbij is het goed je ervan bewust te zijn, dat je niet voor niets in contact bent gekomen met iemand, hoe 'zielloos'

hij ook mag zijn. Er moet een band zijn. Daarom is het goed te zoeken naar het bovenpersoonlijke dat zowel in de ander en jou aanwezig moet zijn.

De beste manier van inspiratie ontstaat wanneer er een contact is van mens tot mens en wanneer er een oprechte liefde is voor de ander. Dan weet je de juiste woorden te vinden. Preken helpt niet. Dogmatische gedachtebeelden opdringen evenmin. Soms is het stellen van een vraag de beste manier om iets in de ander wakker te maken.

Elke goede leraar heeft een speciale band met elk van zijn leerlingen en zou bij elk van hen op andere wijze het bovenpersoonlijke trachten te wekken. Misschien behandelt hij hen op bepaalde punten wel hetzelfde, maar ongetwijfeld zullen er in de details verschillen zijn in elke individuele benadering. Uiteindelijk moet de leerling het altijd zelf doen. Inspireren wil immers niet zeggen dat de inspirator de karakteristieken of talenten bij de ander activeert, maar dat hij hem in staat stelt dit zelf te doen.

Eenheid en universaliteit

Het proces van inspiratie kun je vergelijken met een geboorteprocés. Er wordt iets in de ander tot leven gewekt dat zich gaat manifesteren. De inspirator assisteert daarbij. Nu begint elke geboorte op het (relatief) hoogste aspect van het bewustzijn. Als een mensenkind geboren wordt dan manifesteert zich als eerste het hoogste deel in hem, het goddelijke deel, met een gelijktijdige ontwikkeling van het lichamelijke aspect. De geest daalt in; de stof – die trouwens zelf ook levend is – ontvouwt zich.

Daarom zal een inspirator zich altijd richten op het hoogste aspect of de aspect. Het is het goddelijke dat hij probeert te beroeren.

Dat inspireren hoeft zeker niet altijd met woorden te gebeuren. Het vindt veelal woordloos plaats. Je wordt wellicht vaker geïnspireerd door wat iemand is en hoe hij handelt dan door wat hij zegt. Hij is dan een levend voorbeeld. We hebben ooit iemand horen zeggen: “Verkondig altijd het evangelie en indien nodig, gebruik woorden.” Wees zelf het goddelijke en anderen zullen het opmerken.

Goddelijkheid heeft te maken met de eenheid van het leven. Het overstijgt alle groeps- en deelbelangen en is universeel bij uitstek. Daar houdt de inspirator rekening mee. Enkele voorbeelden om dat te verduidelijken.

Een wiskundeleraar zal, als hij werkelijk inspirerend wil zijn, zich niet richten op details, of formules, maar op de universele wetmatigheden die ten grondslag liggen aan de wiskunde. Het zal hem in eerste instantie er niet om gaan of de leerling de sommen correct weet op te lossen

maar of de achterliggende idee is overgekomen.

Een ander voorbeeld.

Stel dat een nogal zielloos mens wel een sterke liefde voor zijn hond heeft. Als je hem dan in zijn hoogste (deel)aspect wilt raken, zul je hem ideeën moeten aanreiken waaruit blijkt dat alle dieren zijn liefde verdienen, omdat ze alle bij elkaar horen. En nog universeler wordt het, als je bij machte bent deze idee te verbreden en duidelijk maakt dat werkelijke dierenliefde ook mensenliefde omvat.

Kortom, het gaat altijd om de universaliteit en de eenheid van het leven.

Hoe universeler de inspirator is, des te groter is het bereik van zijn inspiratie. Groter niet alleen in het aantal mensen dat hij bereikt en de diepgang van de gedachten, maar ook in de duur ervan. Nog na jaren kan iemand een inspirerende opmerking of daad van een ander herinneren.

Inspiratie in de kunst

Wat dat betreft is kunst een prachtige inspiratiebron.

Hiervoor zeiden we dat een geïnspireerd kunstenaar zich in een andere bewustzijnstoestand bevindt. Hij heeft het dagelijks bewustzijn (tijdelijk) achter zich gelaten en leeft in een spirituele wereld. Hij verliest zichzelf in een groter geheel.

Meestal duurt zo'n toestand niet lang. Vervolgens moet de kunstenaar de vaardigheden hebben ontwikkeld om die toestand van inspiratie om te zetten in een beeld, een muziekstuk, een film of een gedicht. Aan een groots kunstwerk ligt 1 procent inspiratie en 99 procent transpiratie ten grondslag.

Het is echter dit ene procent die het kunstwerk inspirerend maakt. Zo verheven is die inspirerende toestand, zo veraf staat het van het dagelijkse bewustzijn, dat het wel werd toegeschreven als zijnde afkomstig van een buiten de mens staande god. Ook de oude Grieken beschouwden de inspiratiebron als goddelijk gesymboliseerd door de Muzen. Die bron was zo krachtig dat de kunstenaar daardoor haast moeiteloos een kunstwerk kon scheppen. Uit een verhaal dat Mozart ooit verteld zou hebben, kunnen we wellicht enigszins afleiden van wat zo'n geïnspireerde toestand is. Deze grote componist hoorde met zijn geestesoor alle delen van een muziekstuk tegelijk. Een hele symfonie deed zich als een hechte eenheid aan hem voor. Dat is iets wat je dagelijkse bewustzijn nauwelijks kan vatten. J.K. Rowlings vertelde in een interview dat ze tijdens een treinreis van Manchester naar Londen het hele complexe verhaal van Harry Potter voor zich zag, compleet met de belangrijkste karakters van wat een serie

Sarcofaag van de Muzen: van links naar rechts: Calliope, Thalia, Terpsichore, Euterpe, Polymnia, Clio, Erato, Urania en Melpomene. Marmeren reliëf, museum het Louvre, Parijs.

van zeven boeken werd.

De zogenaamde religieuze inspiratie wordt ook voorgesteld alsof er een buiten je staande god je leven inblaast. Christelijke heiligen en mystici ervoeren dat ook.

Niettemin is de *werkelijke* inspiratiebron altijd het goddelijke in jezelf: dat deel in je dat besef heeft van de eenheid en de samenhang van alle dingen. Het scheppende vermogen is uit niets anders afkomstig dan uit jezelf. Wellicht dat het je zo onbekend toeschijnt, dat je het toeschrijft aan een god, maar dat is niet het geval.

Als er één Universeel Leven is, dan zit alles in je. Scheppen is dan niets anders dan vormgeven aan wat je innerlijk, in je hoogste aspect van je bewustzijn, ervaren hebt. Dat die kracht altijd uit jezelf voortkomt, blijkt ook uit het feit dat anderen die geconfronteerd worden met het kunstwerk – ook al is dat eeuwen later – erdoor geïnspireerd kunnen worden. Het is het beeld, de symfonie of de roman waardoor ze iets in zichzelf herinneren. Het werk roept blijkbaar iets edels in hen wakker.

Mānasaputra's

Toen we hierboven het bovenpersoonlijke proces van inspireren een *natuurlijk* proces noemden, was dat niet zonder reden. De gehele opbouw van het universum is hierop gebaseerd.

Een universum is een hiërarchie, samengesteld uit wezens met een verschillend bewustzijnsbereik. Een hiërarchie is een hecht samenwerkingsverband, waarin de verder ontwikkelde wezens een veld creëren waarop minder ver ontwikkelde wezens zich kunnen manifesteren.

Zoals we hiervoor al stelden, leeft alles, is alles een monade en een monade heeft in principe alles in zich. Verder ontwikkelde wezens richten een deel van hun bewustzijn op minder ver ontwikkelde, opdat bepaalde aspecten mee gaan vibreren. Zij *inspireren*, ofwel maken bepaalde aspecten bij die minder ver ontwikkelde wezens wakker.

Het mooiste voorbeeld daarvan voor ons, mensen, is wat in de theosofische literatuur de incarnatie van de Mānasaputra's is gaan heten. Mānasaputra's – letterlijk 'Zonen van het Denkvermogen' – zijn die wezens die op de hiërarchische ladder van bewustzijn de mens vooruit zijn. Ze waren in lang vervlogen cycli mensen, min of meer zoals wij nu zijn. Ongeveer halverwege de grote evolutiecyclus van het leven van de planeet Aarde, 'daalden' zij af naar het menselijke niveau. De mensen waren ondertussen zover ontwikkeld dat het denken erin *gewekt* kon worden. Precies zoals een ouder zijn bewustzijn richt op dat van het kind, ja, er feitelijk voor een tijdje één mee wordt, zo inspireerden deze Zonen van het Denkvermogen, de wordende mensen – althans die bewustzijn die gereed waren – een aanvang te maken met denken, wat tot een toestand van zelfbewustzijn leidde, want zelfbewustzijn gaat gepaard met denken. Ze inspireerden ons door ons leven in te blazen, door ons te laten resoneren op hun denken, waardoor ons leven – ons denkleven – uit zijn sluimer ontwaakte.

Van de Mānasaputra's wordt gezegd dat ze in zeker opzicht onszelf zijn, hoewel ze toch ook zelfstandig levende entiteiten zijn. Dat is een uitspraak die verwondering wekt en die ons zou moeten aanmoedigen tot nadenken, omdat we daarmee ook een beter inzicht krijgen in het proces van inspireren.

De sleutel tot dit mysterie is dat LEVEN geen scheidingen, geen grenzen, geen afzonderingen kent. Je bent altijd diegene waarmee je je identificeert. Door de indaling van de Mānasaputra's, het richten van hun bewustzijn op het onze, 'herinnerden' wij ons onszelf — ons denken, ons eigen mānasaputrische element. Ofwel, we brachten een deel van onszelf, dat tot dan toe latent was, tot activiteit. Daarmee startten zij een proces dat er bij ons toe zal leiden dat wij aan hen gelijk zullen worden. Thans hebben we nog lang niet de innerlijke Mānasaputra tot

volledige activiteit gebracht. In die zin zijn we het nog niet, hoewel die innerlijke Mānasaputra ook ons eigen hogere bewustzijn is.

H.P. Blavatsky geeft ons een hint om dit mysterie op te lossen, als ze zegt:

Wanneer in een donkere kamer door dezelfde opening één straal zonlicht binnenvalt, gevolgd door een andere, dan zijn dat niet twee stralen, maar één versterkte straal.⁽¹⁾

Prometheus

De indaling van de Mānasaputra's wordt symbolisch uitgebeeld in de schitterende mythe van Prometheus, die het vuur – het vlammeende denkvermogen – van de goden stal en dit aan de zielloze mensheid gaf. Wie de mythe kent, weet dat deze daad niet zonder gevolgen voor Prometheus bleef.

Hij werd door Zeus aan de rots Kaukasus vastgeketend, waar een gier elk avond zijn lever opvrat, die overdag weer aangroeide. Prometheus wist dat deze gevolgen zijn deel zouden zijn. Zijn naam betekent 'hij-die-vooruit-kan-zien'. Zijn inspiratieve daad was door mededogen ingegeven, hoewel er ook een karmische component was, en hij nam daarom het lijden op de koop toe.

In deze mythe zie je ook hoe het lot van de inspirator en de geïnspireerde met elkaar verweven worden. Door het geven van het vuur – dat wil zeggen: het wekken van het denkvermogen – verbond Prometheus (de Mānasaputra's) zich dusdanig met de mensheid, dat het aanwenden van dat denken door de mensheid ook zijn karma werd.

Echter de begeerte was de drijvende kracht achter dat denken. En Prometheus moest boeten voor het feit dat het denken door zelfzuchtige begeerten werd misbruikt. Kenmerk van begeerte is, dat het nooit duurzaam bevredigd wordt. Vandaar dat de lever steeds weer aangroeide en de gier nooit genoeg lever gegeten had en steeds terugkwam. Pas toen Hercules – zoon van een mens en een god – hem bevrijdde van zijn rots, hield het lijden op. Ofwel, pas als het denken vanuit het edele in de mens gestuurd wordt, bevrijden we ons van de rots van materie.

Inspiratie is niet zonder gevolgen

Iemand anders inspireren is dus niet zonder consequenties. Als de ene mens de andere inspireert, dan zendt hij gedachten uit, die in het denken van anderen de wil opwekken om anders te zijn, anders te denken, anders te handelen. Hij wekt de verbeeldingskracht bij zijn medemensen, een ideaal van een edeler leven, van boven-

persoonlijke schoonheid, van inzicht en vrede. Het edele leven van de geïnspireerde is mede het gevolg van de leraar – zo kunnen we de inspirator noemen – die immers die edelere beelden in de leerling wekte. De leraar heeft eigenlijk zijn leven gegeven, opdat de leerling beter kan leven. Vandaar dat in esoterische scholen ook wordt gezegd dat het onderwijzen van de leerling het sterven van de leraar bespoedigt.

Als de leerling echter de gedachten door de leraar uitgezonden verkeerd interpreteert, zelfzuchtig misbruikt, dan is de leraar ook daar medeverantwoordelijk voor. Dan wordt hij net als Prometheus aan de rots geketend.

Inspireren in het dagelijks leven

Zoals water van hoog naar laag stroomt, zo is het in de orde van de natuur dat wie zich verder ontwikkeld heeft, een inspiratiebron is voor hem die nog niet zo ver is. In een samenleving waar wijsheid erkend wordt, zal de verder ontwikkelde mens van nature, zoals de Mānasaputra's in het verleden, zijn medemens in zijn hogere denkaspecten beroeren.

Ieder van ons kan een Mānasaputra zijn, als men het mānasaputrische beginsel in zichzelf tot leven brengt.

Eén kaars kan duizenden kaarsen aansteken. Hoe weinig iemand ook ontwikkeld is, er zijn altijd mensen die nog dieper verdwaald zijn in het grote labirint van het uiterlijke leven. Ze wachten erop dat wij hun licht aansteken, ook al remt dat ons in onze eigen ontwikkeling. Zo is de orde van de Natuur.

Wie daarom de hier volgende woorden uit *De Stem van de Stilte* tot de zijne maakt, zal een medewerker worden van die grootse Hiërarchie van Mededogen die zich tot taak heeft gesteld de mens te inspireren om in zichzelf het begrip, het mededogen en de eenheidsbeleving te wekken.

... tracht hem te ontdekken, die nog minder weet dan jij; die zonder Leraar, hoop of vertroosting in rampzalige verlatenheid terneerzit, hongerend naar het brood der Wijsheid en naar het brood dat de schaduw voedt en — laat hem de Wet horen.⁽²⁾

Referenties

1. H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer*. 2 delen, Theosophical University Press, Pasadena 1988, deel 2, blz. 187 (blz. 167, orig. Engelse editie).
2. H.P. Blavatsky, *De Stem van de Stilte*. Vertaling van de oorspronkelijke Engelse uitgave van 1889, Den Haag 1992, 2e druk, blz. 111.

Bijenraat met eitjes en larven.

Theosofie in de Natuur

Wat veroorzaakt de orde in de natuur?

Kerngedachten:

» De hele kosmos leeft en is hiërarchisch geordend. In het netwerk van leven geeft elk wezen leiding aan een groep wezens die minder ver ontwikkeld zijn dan hij, en is dus een medeschepper van de 'orde in de natuur'.

» 'Leiding geven' houdt theosofisch gezien in: het scheppen van de patronen en randvoorwaarden waarbinnen de ondergeschikte wezens hun eigen pad van innerlijke groei kunnen volgen. Er is altijd sprake van een zekere vrije wil.

» Elk wezen is innerlijk groeiend. De onvolmaaktheden die we overal zien, kunnen daarom altijd overwonnen worden.

» Fundamentele eenheid en universele broederschap zijn feiten in de natuur. Deze feiten toepassen in de praktijk wil zeggen: elk wezen dat wij mogelijk beïnvloeden, optimale kansen tot innerlijke groei geven.

De moderne wetenschappelijke apparatuur stelt ons in staat naar de microstructuren van een dierlijke en plantaardige cel te kijken. De celprocessen blijken nog complexer, nog preciezer en nog slimmer dan we al dachten. Een soortgelijke orde vinden we ook op vele andere gebieden van de natuur. Waar komt die ordening toch vandaan?

Naast het leven van cellen roepen ook andere dingen onze verwondering op: de bouw van een atoom, de werking van ons hart, onze hersenen en ons immuunsysteem, de interactie tussen mensen, dieren, planten en mineralen binnen onze planeet, enzovoort. We zoeken daarvoor een verklaring. In dit artikel binnen de reeks 'Theosofie in de Natuur' benutten we enkele grondgedachten van de Theosofia om een begin van een verklaring te geven. Dat doen we aan de hand van de volgende vragen:

1. Wat is de natuur, wat is een mens?
2. Hoe is de natuur geordend?
3. Wat bedoelen we met leiding geven en ontvangen?
4. Welke rol speelt vrije wil binnen de kosmische ordening?
5. Kunnen we die ordening herkennen in de natuur?
6. Waarom zien we alleen onvolmaakte uitingen van structuur en regelmaat?
7. De ordening in ons lichaam: een gevolg, geen oorzaak.

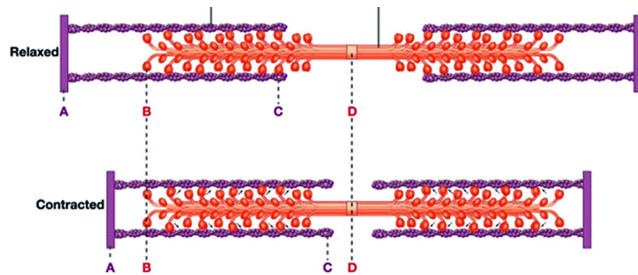
8. De orde in de natuur: een feit en tegelijk een inspirerend ideaal.

1. Wat is de natuur, wat is een mens?

Wat is *in wezen* de natuur? En wie of wat zijn wij mensen *in essentie*? De hele natuur, inclusief al haar onderdelen, zijn uitingen van een allesdoordringend Leven. Alles leeft, van atoom tot mens tot zon. Die ontelbare wezens zijn delen van een grenzenloos geheel, zijn uitingen van een grenzenloze Eenheid. Wat houdt deze theosofische grondgedachte in? Het houdt in dat er een *fundamentele verbondenheid* is tussen alle wezens. Alle wezens werken feitelijk en noodzakelijk samen. Ze vormen een grenzenloze gemeenschap, en je kunt je natuurlijk niet isoleren van een grenzenloze gemeenschap. Dat onze verbondenheid met al het andere leven een feit is, staat trouwens los van de vraag in hoeverre een wezen dat ook zelfbewust beseft. Een mens kan leven 'alsof dat feit niet bestaat' en enkel oog hebben voor de

belangen van de eigen groep. Maar het gevolg zal onvermijdelijk zijn, dat hij in conflict komt met andere groepen. Het lijden dat daaruit ontspringt, kan hij pas vermijden als hij inziet dat je altijd veel verder komt met samenwerking dan met strijd of een onverschillige houding.

Dat wij mensen delen zijn van een grenzenloze Eenheid betekent voorts *dat wij grenzenloze mogelijkheden in ons bewustzijn dragen*. We kunnen oneindig groeien in gemeenschapsbesef, visie en vermogens.

Hoe een spiercel samentrekt kan steeds nauwkeuriger worden onderzocht. De figuur geeft het principe aan. De paarsgekleurde vezels schuiven naar het midden toe. Daardoor wordt de spiercel korter. Dit gebeurt stapsgewijs, elke stap zorgt voor een kleine verschuiving. Deze wordt tot stand gebracht door een zeer precieze procedure, waarbij de moleculaire ‘grijptertjes’ zich aanhechten aan de paarsgekleurde vezels, bewegen en dan weer loslaten. Deze cyclus wordt talloze malen per seconde herhaald.

2. Hoe is de natuur geordend?

Zoals gezegd: de natuur en al haar onderdelen leven, zijn zich bewust. De natuur is opgebouwd uit wezens. Hoe zijn al die wezens geordend? *Op een hiërarchische manier*. Relatief verder ontwikkelde wezens geven leiding aan minder ver ontwikkelde wezens, zij leggen de algemene patronen waarbinnen die lagere wezens kunnen leven en groeien. Die minder ver ontwikkelde wezens zijn op hun beurt de leidende wezens ten opzichte van nog minder ver gevorderde wezens, enzovoort. Zo kunnen we de hele ladder van leven afdalen, van het meest goddelijke dat we ons kunnen voorstellen tot het meest stoffelijke dat we kennen — en in feite reikt die ladder aan beide kanten oneindig ver. We overzien maar een klein deel.

Die hiërarchische ordening zien we ook weerspiegeld in de fysieke wereld, de wereld die wij mensen, al dan niet met hulpmiddelen, kunnen waarnemen. Alle zonnestelsels zijn ondergeschikt aan het leidende bewustzijn achter hun melkwegstelsel, terwijl ze binnen de algemene voorwaarden – of anders gezegd, de *natuurwetten* – van dit stelsel hun eigen pad van evolutie volgen. Alle planeten leven en ontwikkelen zich binnen de overkoepelende patronen

en cyclussen van hún zonnestelsel.

De mens zelf, de complete mens, is op zich een voorbeeld van deze ordening. Elk mens heeft een goddelijk, geestelijk, mentaal, psychisch, astraal en fysiek deel, waarbij steeds het hogere element het algemene patroon levert waarbinnen het lagere element functioneert.

De ordening is ook zichtbaar in ons lichaam. De organen leven binnen de coördinerende invloed van het centrale menselijk bewustzijn, de celwezens leven binnen de coördinerende invloed van hun orgaan, en de moleculaire en atomaire wezens leven binnen de coördinerende invloedssfeer van hun cel.

Uit het voorgaande wordt duidelijk dat interactie, samenleven, ordening, de universele regel is. Alles leeft en elk wezen is deel van een grotere gemeenschap, waarin sprake is van een zekere regelmaat en schikking. Nergens in het grenzenloze AI is er zoiets als dode stof, ongerichte en doelloze actie, of zoiets als toeval. Het oude Griekse woord ‘kosmos’ betekent trouwens ‘harmonische schikking’. Hieruit blijkt dat die vroegere filosofen een diep begrip hadden van de natuur.

3. Wat bedoelen we met ‘leiding geven’ en ‘leiding ontvangen’?

‘Leidinggeven’ in de natuur betekent iets wezenlijk anders dan de betekenis die de meeste mensen aan dat woord geven. Het betekent *bovenal* het vormen van de algemene patronen waarbinnen ondergeschikte wezens kunnen leven en zich kunnen ontwikkelen. Een wezen geeft leiding doordat zijn bewustzijn een soort invloedssfeer of krachtenveld uitstraalt, met een bepaald karakter, waarbinnen de aan hem ondergeschikte wezens hun positie zoeken en functioneren. Het betekent het scheppen van een aantal basisvoorwaarden en randvoorwaarden, waarbinnen altijd een zekere ruimte en vrijheid tot keuze is.

Daarnaast kunnen wij mensen (en vele andere groepen wezens) natuurlijk ook gerichte handelingen verrichten, waarbij we de bewegingen van ons lichaam gericht aansturen. Maar dat is maar één aspect van de zaak. Die actieve sturing moet altijd gezien worden in het licht van de algemene rol die we vervullen voor ons lichaam.

4. Welke rol speelt vrije wil binnen de kosmische ordening?

Vrije wil speelt volgens de Theosofia een fundamentele rol in de natuur. Elk wezen heeft volgens de Theosofia fundamenteel een portie vrije wil. De reden daarvoor is, dat elk wezen in zijn allerdiepste kern het grenzenloze is,

grenzenloze mogelijkheden in zich draagt.

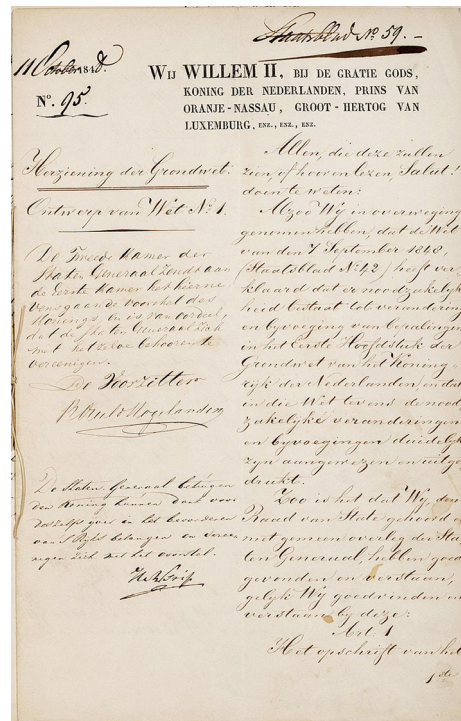
Onze wil is vrijer naarmate ons bewustzijn spiritueler is. Want als we spiritueler en onzelfzuchtiger zijn, worden we minder beperkt door allerlei illusies en door gebrek aan kennis. Een onzelfzuchtige instelling zorgt op den duur voor een volkomen meesterschap over onze ikerichte verlangens en gevoelens. Pas dan kun je spreken van ware vrijheid.

Leidinggeven heeft, als we werkelijk begrijpen hoe het werkt, niets te maken met het opleggen wat andere wezens moeten doen (hoewel dictators in de mensenwereld dat continu proberen). In termen van een schaakwedstrijd: de scheidsrechter, het leidende wezen, ‘bewaakt de algemene spelregels’ en dicteert niet de zetten van alle spelers. Een wijs leider zorgt voor een geschikte sfeer, voor een sfeer van respect, plichtsbefef en samenwerking. Het gevolg zal zijn dat vrijwel alles vanzelf gaat. Hij moet daarbij wel zelf het voorbeeld geven, hij moet van dit alles het levende voorbeeld zijn. Alleen dan kan er binnen zijn invloedssfeer een inspirerende, krachtige samenwerking groeien. Als je kijkt naar hoe kinderen op hun ouders of opvoeders reageren, dan zie je dat ze veel meer reageren op het karakter van hun opvoeders, op wat ze uitstralen, dan wat ze uiterlijk zeggen of doen.

Zo werkt het ook bij onze sturing van ons lichaam. Wij mensen hoeven onze nier- en levercellen niet te instrueren wat ze de komende uren moeten doen. Heel gelukkig dat die ondergeschikte wezens dat zelfstandig prima kunnen — dankzij de ontwikkeling (de ‘training’) die ze gedurende al onze vroegere incarnaties hebben doorgemaakt.

Omlooptijden van de planeten van ons zonnestelsel

Planeet	Relatieve omlooptijd	Basisverhouding ten opzichte van de Aarde
Mercurius	0,24 Aardse jaren	1/4
Venus	0,62 Aardse jaren	2/3
Aarde	1 Aards jaar	1
Mars	1,88 Aardse jaren	2
Jupiter	11,86 Aardse jaren	12
Saturnus	29,46 Aardse jaren	30
Uranus	84,01 Aardse jaren	84 (7 maal 12)
Neptunus	164,8 Aardse jaren	168 (14 maal 12)

Het goedgekeurde ontwerp van de Nederlandse grondwet van 1814.

5. Kunnen we die ordening herkennen in de natuur?

We kunnen vele voorbeelden ontdekken van het ‘neerleggen van een algemeen patroon’. De omlooptijden van de planeten om onze zon zijn op elkaar afgestemd. In feite staan de omlooptijden van alle planeten in een bepaalde wiskundige verhouding tot elkaar (zie de bijgaande tabel). We kunnen die afstemming vergelijken met vibraties die samen een harmonisch akkoord vormen.

Die wiskundige verhoudingen vormen het algemene patroon, het grondakkoord (de ‘tonica’ in muziektermen). Tegelijk is er binnen dat patroon altijd vrijheid tot individuele variatie. De planeten houden zich er nooit precies aan. Ze maken soms iets sneller en soms iets langzamer hun cyclussen door. Ook dit is goed in de tabel te zien. Binnen de menselijke culturen zien we ook talloze voorbeelden van ‘het leggen van algemene patronen’. In elke gemeenschap van mensen bestaan er geschreven of ongeschreven regels en afspraken, die een algemene richtlijn geven hoe alle leden ervan met elkaar moeten omgaan. Elke gemeenschap van mensen heeft haar eigen sfeer, haar eigen karakter, en wie (al is het maar tijdelijk) tot die gemeenschap behoort, moet zijn eigen handelen in zekere mate afstemmen op dat algemene karakter om niet in totale isolatie te belanden.

Binnen dat algemene patroon heeft elk mens de vrijheid

Het skelet van een zanddollar, een bepaald type zeeëgel.

– het vermogen tot vrije wil zit immers ingebakken in ons bewustzijn – om zijn eigen keuzen te maken. We kunnen er altijd voor kiezen om in te gaan tegen de heersende manier van doen, om tegen de stroom op te roeien. Daarbij kunnen zowel heel edele motieven (denk aan pioniers en klokkenluiders) als moreel verlagende motieven een rol spelen (hoogmoed, zelfzucht).

U ziet: orde komt niet van buiten. Het is nooit een soort opgelegd patroon van een almachtige god of een blinde, mechanische natuurwet. Nee, het komt voort uit de wezens die die gemeenschap vormen. Het is een weerspiegeling van hun kwaliteiten, hun vermogens, hun visie. Elk wezen draagt er dus aan bij. Wij mensen zijn daarbij volop moreel verantwoordelijk voor onze bijdrage. Want wij kunnen denken, wij hebben een geweten, we kunnen inzichten ontwikkelen over de belangrijke levensvragen. Als we vinden dat de ordening in ons gezin, in onze organisatie, in onze maatschappij en in de wereld veel beter kan dan wat we er nu van maken ... dan zit er maar één ding op: kritisch kijken naar jezelf en een krachtig voorbeeld worden van hoe het ook kan. Zelf starten met een andere manier van samenleven. De sfeer die je dan uitstraalt, zal ook andere mensen raken en motiveren om mee te doen. Zo ontstaan alle duurzame hervormingsbewegingen in onze wereld.

6. Waarom zien we alleen onvolmaakte uitingen van structuur en regelmaat?

Als u de natuur bestudeert, inclusief ons mensen, zul je nergens absolute volmaaktheid vinden. De reden ervoor is simpel: *elk wezen groeit in bewustzijn*, is bezig met het bewandelen van een zeer lang pad van innerlijke ontplooiing, en is dus niet volmaakt.

Kortom, niet alleen mensen maar alle wezens ontwikkelen zich, stelt de Theosofia. De biologen bevestigen dit op hun terrein: recent onderzoek toont overtuigend aan dat lagere organismen zoals insecten, planten en eencelligen ook leren. *De ordening in de natuur is dus een groeiende ordening*. Omdat alles bezig is zich te ontwikkelen, kunnen de onvolmaaktheden die we overal zien, altijd overwonnen worden. De wezens zullen steeds meer gaan leven vanuit een besef van eenheid. Daardoor zullen zij steeds beter in staat zijn om alle andere wezens optimale kansen tot innerlijke groei te geven.

7. De ordening in ons lichaam: een gevolg, geen oorzaak

De oorsprong van alle ordening, alle afstemming, is zoals gezegd *evoluerend bewustzijn*. Als we dus over de ordening van een cel of orgaan of lichaam spreken, is elke ordening die we daar zien de weerslag van de innerlijke groei van de wezens die door deze cel, dit orgaan of dit lichaam werken.

Wat betekent dat? Dat houdt in dat we, naarmate we ons bewustzijn ontplooiën, de ordening in ons lichaam gelijk op zal meegroeiën. Maar dan altijd als gevolg, nooit als oorzaak. We veranderen ons karakter niet door ons lichaam te trainen. Onze lichamen weerspiegelen ons karakter. In een ver verleden zagen onze lichamen er anders uit. Die waren groter, minder verfijnd en dus grover. Alle mythische en legendarische verhalen over reuzen zijn op deze verre historie van de mens gebaseerd.

Terwijl we onze meer geestelijke en intellectuele capaciteiten ontwikkelen, worden onze lichamen heel geleidelijk verfijnder. Je kunt dat enigszins vergelijken met de ontwikkelingen die we in veel takken van de techniek zien. De wetenschappers en technici weten de apparaten steeds kleiner en verfijnder te maken. De eerste computer nam een grote kamer in beslag en kon duizenden malen minder snel rekenen dan een mini-tablet nu.

8. De orde in de natuur: een feit en tegelijk een inspirerend ideaal

We doen een poging om de theosofische betekenis van ordening samen te vatten en komen tot de volgende voorlopige definitie:

‘Orde’ is: de feitelijke eenheid achter de kosmos zo perfect mogelijk tot uitdrukking brengen. Dit vindt plaats als alle onderdelen (levende wezens) zó op elkaar zijn afgestemd, dat elk wezen de optimale mogelijkheid tot innerlijke groei

heeft. Die samenwerking is altijd hiërarchisch: de relatief minder ver ontwikkelde wezens leven in de sfeer van verder ontwikkelde wezens en schikken zich naar hún patronen.

Deze definitie van ordening – die ongetwijfeld preciezer kan – is een sleutel tot vele maatschappelijke hervormingen, van economie tot rechtspraak, van educatie tot religie. Als we ons met heel ons denken en doen op zo'n ordening richten, stemmen we ons af op de wezenlijke aard van de kosmos. Immers, de wezens die het meest begrijpen van de kosmos – de wijzen onder de mensen en nog verder gevorderde wezens – stemmen vrijwillig, vanuit een heldere visie en grenzenloos mededogen, al hun doeleinden en acties af op het welzijn van de hele kosmos.

Ware ordening, ware universele broederschap, is een feit dat wordt geïmplementeerd in de spirituele gebieden van onze Kosmos. Wij mensen zijn bezig, beetje bij beetje, wijsheid en mededogen te ontwikkelen. Voor ons is die feitelijke

broederschap een inspirerend voorbeeld om na te volgen, om ons mee te verenigen, om *deel van te worden*.

Je krachtig inzetten voor de gemeenschappen waarin je leeft, en daar 'de ordening vergroten', is dus geen zweverig ideaal. Het is het doorzien van het waandenkbeeld dat je op jezelf zou kunnen bestaan. Het is het doorzien van wat de natuur is, en wat wij, integrale delen van de natuur, zijn.

Waarom is ons lichaam niet 18 meter, of juist 18 centimeter lang?

Een van de vele lichamelijke processen die geordend verlopen, zijn de groeiprocessen. Tijdens onze jeugd domineert de groei over de afbraak. Gedurende onze volwassenheid zijn die processen min of meer in evenwicht. Als we onze dood naderen, domineert de fysieke afbraak over de groei. Dit geldt voor ons lichaam maar niet voor ons bewustzijn, dat tot de laatste dag, de laatste minuut van onze huidige incarnatie kan blijven groeien, zich kan uitbreiden.

Waarom wordt een menselijk lichaam in onze huidige evolutiefase ongeveer 140 – 220 centimeter lang? Waarom niet 20 meter lang? Of 20 centimeter lang? Eenzelfde vraag kun je stellen over de fysieke grootte van een bacterie, vogel, olifant en walvis. Om te beginnen: uiterlijke grootte heeft niets te maken met kwaliteit van bewustzijn. Dat kan iedereen eenvoudig vaststellen. Een spiritueel bewustzijn hoeft niet in een groter lichaam te huizen dan een minder ver gevorderd bewustzijn. Zo is een mens kleiner dan een walvis, maar in zijn bewustzijn veel verder ontwikkeld. Het kosmische wezen dat de fysieke bol van onze planeet bezielt, kan veel minder ver ontwikkeld zijn dan wij mensen, die fysiek gesproken miljoenen malen kleiner zijn dan die bol.

Wat is dan wel van belang? In feite is er – en

dat wordt ook erkend binnen de biologie – voor elke familie van wezens een optimale grootte. Elk wezen tracht de weg van de minste weerstand te bewandelen. Dat geldt dus ook voor lichaamsgrootte. Een wezen heeft een lichaam dat optimaal afgestemd is op zijn activiteiten, zijn leefomgeving (welk element bewoont een wezen, is dat bijvoorbeeld aarde, water of lucht?) en de wezens waarmee het intensief te maken heeft. Menselijke lichamen geven uitdrukking aan denkbewustzijn. Naarmate we de hogere, spirituelere en intellectuelere potenties in ons denken ontplooiën, zal ons lichaam zich aanpassen. En daarmee bedoelen we: het wordt een steeds geschikter instrument voor die fijnzinnige mentale werkingen. We zien daarbij dat ons lichaam, gedurende de vele miljoenen jaren van onze menselijke evolutie, heel geleidelijk kleiner wordt en tegelijk verfijnder, preciezer gestructureerd. Tijdens de vorige evolutiefase die we in theosofische teksten de 'Atlantische fase' noemen, hadden onze lichamen een lengte van 4 – 6 meter. Vóór die fase hadden we zelfs nog grotere lichamen: groter maar met minder structuur. Onze huidige lichaamsgrootte van 140 – 220 centimeter is dus een tijdelijke balanssituatie, die in de toekomst weer zal verschuiven.

Uw Vragen

Bidden en mediteren

Is er een verschil tussen bidden en meditatie? Als bidden niet helpt, dan zou mediteren toch ook niet helpen? Maar Siddhārta bereikte buddhaschap door bidden.

Antwoord

Het is een kwestie van definitie. Wat versta je onder meditatie en wat onder bidden? Laten we ons maar niet bezighouden wat anderen eronder verstaan. Maar als je bidden of meditatie ziet als je richten op iets dat *in* je is, met als motivatie dat je daardoor vermogens ontwikkelt waardoor je beter in staat bent je medemensen te helpen, dan is het inderdaad onbelangrijk hoe je deze mentale houding noemt. Als je op deze manieren ‘bidt’ of mediteert – je richt je dus op je *innerlijke* goddelijkheid – dan heeft dat ongetwijfeld effect. Feitelijk zou je je 24 uur per dag op je innerlijke god moeten richten, waardoor je al je gedachten afstemt op deze goddelijke invloed.

Reïncarnerende zielen

In de diverse kosmische sferen zitten veel menselijke zielen om te reïncarneren. Zullen ze daar ook nog zijn na het einde van de aarde? Of zullen ze tegen die tijd allemaal op de aarde zijn?

Antwoord

Inderdaad zijn er veel menselijke zielen die op dit moment in die fase van

de levenscyclus zitten, die wij met een algemene term ‘de dood’ noemen. *Geëxcarneerde* bewustzijnen bevinden zich echter niet op slechts één plaats. Ze worden opgenomen in hun eigen innerlijke goddelijke natuur en trekken door verschillende sferen van de planeet en zelfs van het zonnestelsel. Die sferen horen bij elkaar en in zeker opzicht ook bij onze fysieke bol. Ze zijn er in ieder geval nauw mee verbonden, ja, in zeker opzicht zijn ze zelfs de planeet aarde. Ofwel, de aarde is veel meer dan die blauwe bol waarover astronauten zo verwonderd zijn.

De menselijke zielen weven in de rustperiode, die de dood is, de op aarde geleerde ethische en spirituele lessen in hun bewustzijn in. Daarna reïncarneren ze op aarde, terwijl de mensen die nu op aarde leven – althans een groot aantal van hen – zich dan in de sferen van de dood bevinden of daarnaar toetrekken.

Zie de mensheid als een grote levensgolf die voortdurend over een reusachtige spiraal reist. Soms is een mens op deze fysieke bol, dan weer in een van sferen in die periode van de dood. Vergelijk het met een uitgestrekt peloton wielrenners die rondjes om een kerk rijden. Sommigen snellen vooruit, liggen kilometers voor op anderen. Elke wielrenner bevindt zich op een andere plek in een ronde. Wellicht is er zelfs een heel snelle renner die een ronde inloopt.

Welnu, aan het eind van die gigantische evolutie, die haast niet te overzien is, zal de gehele planeet, inclusief alle bewustzijnen die erbij horen – goden, mensen, dieren, planten, atomen – in *Pralaya* overgaan. Dat wil zeggen: in een toestand waarin alle

verscheidene wezens worden opgelost in het ENE, waaruit ze alle zijn voortgevloeid.

Na een heel lange rustperiode zullen ze zich weer manifesteren. Ze zullen dan precies worden wat ze in de vorige grote periode van Manifestatie, de vorige belichaming van de planeet, van zichzelf gemaakt hebben.

Angst

Moet de mens bang zijn voor iets of iemand?

Antwoord

Nee! Angst leidt tot niets. Angst is een negatief, vaak ongecontroleerd gedachtebeeld van iets wat je haat. Eigenlijk is er niet veel verschil tussen haat en angst, zij het dat bij haat het negatieve gedachtebeeld aanzet tot actie, terwijl angst vaak tot passiviteit leidt.

Er kan met de *ware* Mens niets gebeuren. Er is onwrikbare rechtvaardigheid in de Kosmos. Er is geen enkele reden tot angst.

Geluk

Hier op aarde leeft men enigszins gelukkig en geniet men. Hoe is het gesteld met dat geluk in de sferen buiten de aarde?

Antwoord

De Tibetanen noemen de aarde *Myalba*. Het is de enige hel die zij kennen. Ik wil er maar mee zeggen, dat ook aards geluk relatief is. Immers, het geluk hier is tijdelijk, het is niet duurzaam, het gaat voorbij. Daarom: hoe meer men zich vereenzelvigd met de tijdelijkheid

van het aardse bestaan, des te groter is het leed dat men ervaart. Immers, alles is tijdelijk.

Nu is er wel een essentieel verschil tussen gelukzaligheid en genieten. Genieten bestaat alleen vanwege lijden. Als je dorst hebt, geniet je van een koud drankje. Als de dorst voorbij is, is het drinken geen plezier meer. Genieten is daarom iets tijdelijks, iets wat behoort tot deze gemanifesteerde wereld. Het ontstaat als je de begeerte bevredigt. Maar dat gelukkige *gevoel* is tijdelijk van aard. Het gaat weer weg. Er zijn nieuwe begeerten, die je weer wilt bevredigen. Het najagen van dat genot, het bevredigen van begeerten, wordt daarom in het Buddhisme vergeleken met je dorst lessen door het drinken van zeewater: hoe meer je drinkt, des te groter de dorst.

Gelukzaligheid is van een heel andere kwaliteit. Het ontstaat niet door het bevredigen van begeerten, maar juist door boven die begeerte uit te stijgen. Het besef van eenheid, het je niet meer identificeren met de tijdelijkheid van gemanifesteerd leven, dat is het ware, duurzame geluk. Dat geluk is niet onderhevig aan verval, omdat het gebaseerd is op de essentie van de Natuur. Bestaat die gelukzaligheid ook in andere sferen? Welnu, er zijn vele sferen buiten de aarde. Sommige zijn nog grover dan het aardse en andere zijn etherischer en geestelijker. Elke sfeer is een wereld die zijn eigen uitdagingen en beproevingen kent.

Nu is het niet zo dat het menselijke geluk afhangt van de wereld waarin hij leeft, maar van hoe hij die wereld interpreteert. Daarbij moet je het volgende goed overwegen. In welke wereld je ook vertoeft, het is altijd het gevolg van je eigen denken en handelen. Karma werkt overal en altijd. Maar de wijze waarop je aankijkt tegen en handelt in de omstandigheden waarin

je leeft, bepaalt je geluk of ongeluk. Er zijn werelden waarin wezens leven die veel wijzer zijn dan wij en daarom op veel wijzere wijze aankijken tegen de omstandigheden waarin ze verkeren. Daarom kun je in het algemeen zeggen, dat naarmate een wereld geestelijker is, het geluk ook duurzamer is, waarbij we ons wel moeten realiseren dat ook de begrippen ‘geestelijk’ en ‘stoffelijk’ relatieve begrippen zijn.

Mukti, Nirvāna

Mukti, het paradijs, waar bevindt zich dat? Hier op aarde, of in sferen buiten de aarde?

Antwoord

Mukti of Moksha is het equivalent van wat de Buddhisten Nirvāna noemen. Het betekent bevrijding. Je bevrijdt je van alle lagere elementen in de samenstelling van je bewustzijn. Dus alle gedachten, gevoelens, begeerten die je binden aan het tijdelijke leven op aarde, heb je overwonnen, daar ben je van bevrijd.

Nirvāna betekent ‘uitblussing’. Dat is hetzelfde idee. Die lagere elementen zijn uitgeblust, daarom ontstaat gelukzaligheid.

Vergelijk het met iemand die een bepaalde karakterfout heeft overwonnen, bijvoorbeeld de neiging om steeds over anderen kwaad te spreken. Op een gegeven moment voelt hij geen enkele neiging meer om over anderen te roddelen. Hij is bevrijd van die karaktertrek. Dat geeft een gelukzalig gevoel. Welnu, als je van al je persoonlijke, zelfzuchtige karakteristieken ‘bevrijd’ bent, leef je in Moksha, leef je in die sferen die qua spiritualiteit zich bevinden boven onze aardse sfeer; of eigenlijk moeten we zeggen meer innerlijk zijn dan onze aarde.

Er is echter nog een vorm van geluk,

die boven Moksha uitgaat, en dat is het weigeren van die staat van gelukzaligheid. Dat is natuurlijk een grote paradox. Toch is het zo dat als je de eenheid van al het leven beseft en daaruit de conclusie trekt dat je er altijd moet *zijn* voor je medemensen, ja, voor al wat leeft, dan verkeer je in een nog grotere toestand van gelukzaligheid, hoewel je je vrijwillig begeeft in deze aardse contreien die zich kenmerken door zoveel lijden. Dat is de paradox van het geluk en wie dat helemaal begrijpt en ernaar handelt, is wijs en gelukkig tegelijk, ondanks het offer dat hij brengt.

Evolutie van dier en plant

Hoe ontwikkelen dieren en planten zich? Kunt u een voorbeeld geven?

Antwoord

Neem een vos als voorbeeld. Het bewustzijn van die vos drukt zich uit in een vossenlichaam, dat overigens bestaat uit levende bouwstenen, zoals atomen en cellen. Het dierlijke bewustzijn kenmerkt zich vooral door begeerte. Een vos heeft de begeerte te overleven en voor nakomelingen te zorgen. Hij zal daarvoor voortdurend op zoek moeten gaan naar eten. Hij zal zich moeten leren aanpassen aan de veranderende omstandigheden, wellicht ook een ander voedselpatroon ontwikkelen. Hij zal – de weg van de minste weerstand volgend, hij kan immers niet denken – steeds beter in staat zijn om zijn vossenbewustzijn uit te drukken in een voertuig. Als een vos sterft, zijn de geleerde lessen niet weg. Hij heeft die opgeslagen in zijn bewustzijn en zal daarom in een nieuwe incarnatie ietsjes beter in staat zijn dat vossenbewustzijn uit te drukken. Hij zal iets beter zijn kroost kunnen voeden, zich

beter kunnen beschermen tegen gevaar, enzovoort.

Op een gegeven moment heeft hij alles geleerd wat de fase ‘vos’ hem aan lessen te bieden heeft. Dan zal het bewustzijn zich in een andere, iets verder ontwikkelde vorm uitdrukken.

Zo zal na een miljoenen jaren durende evolutie een dierlijk bewustzijn het toppunt van dierlijk bewustzijn hebben bereikt. Hij is een god-dier geworden. Ditzelfde geldt evenzeer voor planten, zij het dat het voor ons moeilijker is voor te stellen. Ook een plantaardig bewustzijn, dat zich bijvoorbeeld gehuld heeft in een paardenbloem, leert beter om te gaan met de voedingsstoffen, het zonlicht, zich te beschermen tegen dieren, enzovoort. Zo groeit het bewustzijn, worden de lessen opgeslagen en ‘meegenomen’ naar een volgende belichaming.

Vivisectie

Dieren pijn doen voor medisch onderzoek (vivisectie), zodat je daarmee mensen kunt helpen, help je mensen daar echt mee?

Antwoord

Het antwoord is een ondubbelzinnig ‘nee’. Heilige doelen vereisen heilige middelen. Natuurlijk is het een edel doel als je probeert mensen beter te maken. Maar er is een ijzeren wet van karma, die inhoudt dat elke oorzaak zijn bijpassend gevolg meebrengt. Dus als je enig wezen daarvoor opoffert of pijn doet, dan zijn de negatieve gevolgen van die daad altijd groter dan de eventuele goede gevolgen. En dat geldt zeker voor een intelligent wezen als een dier, dat volgens recent onderzoek dezelfde emoties als mensen kent.

Daarbij moet je ook heel nuchter vaststellen, dat het testen van medicijnen op dieren veelal – zo niet altijd – geen

enkele zekerheid verschaft. De oorzaak daarvan is, dat stoffen die nadelig blijken bij dieren in veel gevallen (maar niet altijd) ook nadelig bij mensen zijn. Het dierlijke lichaam functioneert nu eenmaal anders dan het menselijke.

Een lichaam is een levend instrument, bestaande uit miljarden levende wezens, de cellen en atomen. Het hoort bij een erachter werkend bewustzijn. De bewustzijn van een dierlijk lichaam – de cel-wezens – en het bewustzijn van het dier dat dit lichaam gebruikt, stemmen met elkaar overeen, precies zoals dat bij elk individueel mens het geval is. Maar elk bewustzijn is uniek. De ene mens verschilt sterk van de andere. Dan zal hij toch zeker ook verschillen van een dier.

Een mens is denkbewustzijn; een dier heeft het denken nog niet ontwikkeld. Daarom is zijn levend lichaam van een heel andere geaardheid dan dat van een mens en geeft het testen van medicijnen geen zekerheid.

Daarbij komt dat de wezenlijke karakteristiek van een substantie afhangt van de manier waarop deze geproduceerd is. Wij mensen drukken er onze stempel op. En welke karakteristiek geven we medicijnen die door veel lijden worden geproduceerd?

Het lijden van dieren die in de vivisectie geofferd worden is volgens ons niet nodig. De huidige wetenschappers speuren onvoldoende naar andere methoden om te onderzoeken wat de werking van een bepaalde stof is. Automatisch en onnadenkend menen velen dat een stof alleen in een dierenlichaam getest kan worden.

Ten slotte ligt de werkelijke oorzaak van ziekte in het menselijke bewustzijn en niet in die miljarden cel-bewustzijnen die zijn voertuig samenstellen. Er is natuurlijk wel een wisselwerking tussen het menselijke bewustzijn en dat lichaam, maar het denkbewustzijn is

de oorzakelijke factor. Dat bewustzijn is uniek. Daarom bestaan feitelijk geen ziekten, maar alleen zieke mensen. Natuurlijk is het onze plicht – en vooral die van medici – die zieke mens te helpen in zijn genezingsproces, maar dat mag nooit ten koste gaan van anderen.

Heilige plaatsen

Wat zijn heilige plaatsen? Zijn die echt heilig?

Antwoord

De planeet aarde is een levend wezen, onderdeel van het grote geheel dat ons zonnestelsel is. Precies zoals in ons lichaam er plaatsen zijn – het hart en het brein bijvoorbeeld – die een bepaalde functie vervullen, zo bestaan die plekken op aarde.

Daarbij moet je je realiseren, dat de aarde is op te vatten als een orgaan in het zonnestelsel. De zon zendt zijn fysieke, etherische, mentale en spirituele krachten voortdurend zijn stelsel in. Ze gaan van planeet naar planeet. Ze komen bij de noordpool de aarde in en stromen door en over bepaalde banen in onze planeet. Je kunt je daarom wellicht voorstellen, dat sommige plaatsen op de aarde meer dan andere een krachtige spirituele impuls van zonnekrachten krijgen.

Ons wordt geleerd dat een bepaalde plek in westelijk-centraal Tibet, Śambhala genaamd, zo’n uiterste heilige plek is, de woonplaats van de verst gevorderden van de mensen, de Meesters van Wijsheid en Mededogen. Je hoeft daar overigens niet naar toe te gaan, want het is onzichtbaar voor wie er niet voor uitgenodigd wordt.

Om een wat dagelijkse voorbeeld te geven van een bepaalde plek: in een straal van één kilometer rond het Vredespaleis in Den Haag, bevinden zich verschillende vestigingen van religi-

euze en spirituele organisaties, zoals de Vrijmetselaars, de Soefi's, de Rozenkruisers en de Antroposofen. Ook ons eigen Blavatskyhuis, centrum van de Theosophical Society Point Loma, bevindt zich onder de rook van het Vredespaleis.

Remedie tegen hardleersheid

Als ik naar het dagelijkse nieuws op de televisie kijk, komt vaak de vraag in mij op: zijn wij mensen hardleers of zijn er andere oorzaken aan te wijzen dat we steeds in dezelfde fout vervallen?

Antwoord

Waarschijnlijk bedoelt u dat wij mensen nogal eens leren door niet een- of tweemaal, maar vele malen tegen dezelfde muur te lopen, voordat we op zoek gaan naar deuren die naar buiten leiden.

Hoe snel we leren, hebben we helemaal zelf in de hand. Een inspirerend voorbeeld biedt het levensverhaal van Siddharta, de Indiase vorstenzoon die Buddhaschap bereikt. Siddharta wordt in zijn jeugd in een paleis opgevoed, waar geen wanklank wordt gehoord, en waar alle levensproblemen worden geweerd. Maar als hij ten slotte als jongeman een klein aantal ervaringen opdoet buiten het paleis, komt hij tot een conclusie die van diepgaand mededogen en wijsheid getuigt. Hij merkt op dat al het uiterlijk leven gepaard gaat met lijden, en dat het dus van het hoogste belang is als iemand tracht de oorzaken van dat lijden op te sporen, en zo mogelijk te ontdekken hoe die weggenomen kunnen worden.

Kortom, hoe snel we leren is zo afhankelijk van elk individu afzonderlijk, dat we geen uitspraken kunnen doen over de hele mensheid. Maar toch kunnen we, op grond van de Theosofie, drie

algemene oorzaken aanwijzen die tot 'leren door harmonieuze groei' of 'leren door schade en schande' leiden: de aard van gedachten, het gemis van een levensfilosofie, en als derde, onze motieven.

Wat de aard van gedachten betreft: het valt niet mee om ingesleten gewoontepatronen te veranderen. De gedachten die deze gewoontepatronen vormen, komen namelijk steeds terug. We hebben ze in het verleden aandacht en dus energie gegeven. Soms zelfs veel aandacht en energie.

Die oude patronen zijn daarom niet plotseling verdwenen op het moment dat we besluiten ons leven een andere richting te geven. De gedachten en neigingen komen cyclisch terug, ook als we volop bezig zijn om een ander gedachtepatroon op te bouwen. Dit is iets wat iedereen wel zal ervaren. Het kan soms veel doorzettingsvermogen van ons eisen.

Wat hier nauw mee verband houdt, is dit: mensen leren vaak zo traag omdat ze geen adequate levensfilosofie hebben die, zonder dogmatisch te zijn, hun als een richtsnoer voor het leven dient. Ze hebben wel een vaag ethisch besef, maar kunnen dat door een logische en inspirerende filosofie niet onderbouwen. Daarom ontbreekt het hun aan motivatie een leven te leiden waarin ze niet steeds dezelfde fouten maken. Als ze wel zo'n op onzelfzuchtigheid gebaseerde levensvisie hadden, zouden ze al hun aandacht aan die nieuwe visie moeten geven.

De fundamentele remedie voor hardleersheid is daarom deze: geef de betere, nieuwere inzichten energie en de oude neigingen niet. Versterk je idealen, laat die leidend zijn. En geef de 'mindere' gedachten zo weinig mogelijk aandacht. Zie ze als oude herinneringen die geen waarde meer hebben, omdat je ondertussen gegroeid bent. Zie jezelf

als iemand die ze doorziet, die erboven staat. Zoals je ook kunt terugkijken op de illusies die we als kind hebben gehad, zoals bij sommige kindrangsten. En volhard daarin, 'sta innerlijk op' steeds wanneer je merkt dat je opnieuw in het oude spoor raakt. Vroeg of laat zal daardoor de nieuwe visie leidend worden. De oude gedachten vinden geen voedingsbodem meer in ons, en verdwijnen.

De snelheid waarmee we begrip en kennis opbouwen, wordt daarnaast bepaald door onze motieven. Zelfzucht vernauwt onze denkwereld, terwijl onbaatzuchtigheid, ware belangstelling voor het wel en wee van al onze medemensen, ons denken continu verruimt, steeds meer verlicht.

Iemand die geneigd is alles te bekijken vanuit de visie 'wat heb ik eraan', versmalt zijn doelstellingen en gedachten tot een minuscuul klein stukje kosmos: één mens (hijzelf) en dan in feite nog alleen de uiterlijke kant van zichzelf. Wie beseft dat geen enkel wezen op zichzelf kan bestaan, dat er overal een zó fundamentele samenwerking is, dat ons lot *onscheidbaar* verbonden is met die van onze medemensen, zal voortdurend trachten meer voor de gemeenschap te betekenen. Binnen de gemeenschappen waarin hij leeft en werkt. Door zijn interesse in zijn medemensen zal hij als het ware de ervaringsvruchten van honderden levens plukken. Hij staat immers voortdurend open voor de wijsheid en ervaringen van honderden medemensen. Iemand die hiertoe in staat is, zal heel snel leren!

Activiteiten Agenda

Lezingen in Den Haag

Waar komen we vandaan?

Waar komen we vandaan? Is dat niet het grootste menselijke vraagstuk? De antwoorden die in deze serie voorgehouden worden, zijn van een haast onmetelijke diepgang en toch voor iedereen te begrijpen. In de eerste lezing wordt het tipje van de sluier iets opgelicht als wordt stilgestaan bij de vraag waar leven vandaan komt. Of komt leven nergens vandaan, omdat het er altijd is?

Hoe kunnen wij, mensen levende op deze kleine planeet Aarde, ooit weten hoe de kosmos is ontstaan? Toch is dat mogelijk, omdat een kosmos langs dezelfde lijnen geboren wordt als een mens.

Het mysterie van tijd, ruimte en bewustzijn is te doorgronden, als je bereid bent deze begrippen anders te benaderen. Deze abstracte gedachten over het leven en het ontstaan van een kosmos hebben praktische waarde. Als je ze goed begrijpt, verdwijnt het grote probleem van eenzaamheid, waar zowel jonge als oude mensen onder lijden, als sneeuw voor de zon.

30 oktober	Waar komt leven vandaan?
06 november	De geboorte van de kosmos
13 november	Ruimte, tijd en bewustzijn
20 november	Eenzaamheid en Eenheid

De levende ZON

Is ons Zonnestelsel een levend organisme, met de Zon als het spirituele hart? Zijn wij aardbewoners via een netwerk van 'kosmische bloedvaten' met onze Zon verbonden? En wat betekent dat voor ons?

Is de mens méér dan een stoffelijk lichaam? Bevat de kosmos naast de stoffelijke wereld, eveneens onzichtbare bestaansgebieden? Zo ja, welke relatie hebben we ermee? Alle wezens gaan in groepen (golven) door de verschillende sferen van het Zonnestelsel heen. Hoe doorlopen wij de cyclische tocht op het avontuurlijke pad van innerlijke groei?

In ons mens-zijn is er een spiritueel hart, een 'Zonne-deel', dat ons inspireert tot een universele visie en actieve broederschap. Hoe kunnen we dat Zonne-deel in ons tot dagelijkse leidraad maken?

27 november	Circulaties door het zonnestelsel
04 december	Zichtbare en onzichtbare bestaansgebieden
11 december	De levensgolf
18 december	Onze spirituele ontwikkeling

Lezingen in andere steden

De levende ZON

25 oktober	<i>Amsterdam</i>
29 oktober	<i>Arnhem</i>
03 november	<i>Eindhoven</i>
05 november	<i>Utrecht</i>
11 november	<i>Leiden</i>
12 november	<i>Rotterdam</i>
20 november	<i>Middelburg</i>

Reïncarnatie en Astrologie

Reïncarnatie en astrologie zijn, naast astronomie, bekende begrippen in de westerse wereld. Minder bekend is dat alles in de kosmos leeft en cyclisch perioden van activiteit en rust kent. Dat geldt voor een atoom, mens, planeet, zon, et cetera. Alle wezens hebben een bepaald gewoontepatroon en een zekere invloedssfeer. Vandaar dat de astronomie belangrijk is voor het duiden van astrologische invloeden. Maar staat ten gevolge van deze invloeden ons lot in de sterren geschreven, of doet onze vrije wil er wel degelijk toe? Iedereen heeft wel eens gehoord over de tekens van de zodiak en de planeten. Maar wat is de invloed van bijvoorbeeld de maan, naast die van eb en vloed? En meer algemeen: hoe kun je bepaalde cyclische invloeden in de natuur gaan herkennen, waardoor we ervaring kunnen opdoen in uiteenlopende situaties en daardoor een steeds universeler mens kunnen worden?

22 november	<i>Amsterdam</i>
26 november	<i>Arnhem</i>
01 december	<i>Eindhoven</i>
03 december	<i>Utrecht</i>
09 december	<i>Leiden</i>
10 december	<i>Rotterdam</i>
18 december	<i>Middelburg</i>

Colofon

Redactie: Barend Voorham,
Henk Bezemer, Bianca Peeters,
Rob Goor, Erwin Bomas, Bouke van
den Noort

Eindredactie: Herman C. Vermeulen

Redactieadres: Joke de Jong-van Wijk,
Mosselkreekstraat 53,
4335 TG Middelburg,
Tel. 0118-436394
(b.g.g.: 070 - 346 15 45)
e-mail: luciferred@stichtingisis.org

Reacties: De redactie houdt zich het
recht voor om ingekomen stukken te
selecteren en in te korten.

Abonnementen: kunnen op ieder
gewenst tijdstip ingaan, gelden voor
het hele kalenderjaar en worden
automatisch verlengd, indien ze niet
voor 1 december van het lopende
abonnementsjaar schriftelijk zijn
opgezegd. Dit is niet van toepassing op
cadeau-abonnementen.

Abonnementenprijzen:
Papieren abonnement
€ 26,50 voor 6 nummers (1 jaargang),
losse nummers € 4,60
Digitaal abonnement
€ 15,00 voor 6 nummers (1 jaargang),
losse nummers € 2,50
Prijswijzigingen voorbehouden,
IBAN: NL19TRIO0786911905

Uitgeverij: Stichting I.S.I.S.,
Blavatskyhuis, De Ruijterstraat 72-74,
2518 AV Den Haag, tel. 070-346 15 45,
fax 070-345 24 67
e-mail: lucifer@stichtingisis.org
internet: www.blavatskyhouse.org
Aanvragen van *Lucifers* kan ook via het
contactformulier op deze site.
ISSN 1382-2942

© Stichting I.S.I.S.

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd of openbaar gemaakt in enige
vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch, door fotokopieën, opnamen of
enige andere manier, zonder voorafgaande
toestemming van de uitgever.

Stichting I.S.I.S.

De naam I.S.I.S. staat voor
International Study-centre for
Independent Search for truth.

Het doel van Stichting I.S.I.S. is het
vormen van een kern van Universele
Broederschap, door het bestuderen
en verspreiden van kennis over de
geestelijke achtergrond van mens en
kosmos, vrij van dogmatiek.

Stichting I.S.I.S. doet dit via cursussen,
lezingen, ondersteuning bij waarheids-
onderzoek, het uitgeven, verkopen en
uitlenen van boeken en tijdschriften,
en het stimuleren van de praktische
toepassing van die kennis.

Stichting I.S.I.S. is per definitie
boven-religieus en boven-politiek,
en ontvangt geen overheidssubsidie.
Alle werkzaamheden van Stichting
I.S.I.S. worden verricht op basis van
vrijwilligheid. De organisatie kent geen
betaalde functionarissen.

Stichting I.S.I.S. is niet verantwoordelijk
voor enigerlei verklaring of mening, die
in dit blad wordt gepubliceerd, tenzij
dit uitdrukkelijk wordt vermeld.

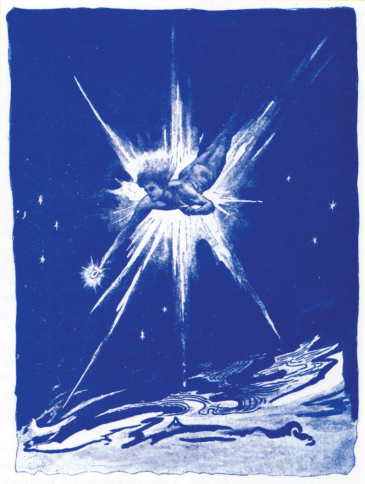

Stichting I.S.I.S. is een algemeen nut
beogende instelling, ANBI nummer:
50872. Zie voor de mogelijkheid om de
stichting financieel te steunen:
www.anbi.nl.

Stichting I.S.I.S.

Centraal in het werk van Stichting I.S.I.S. staan de volgende uitgangspunten:

1. De essentiële eenheid van al het bestaande.
2. Op grond daarvan: broederschap als feit in de natuur.
3. Respect voor ieders vrije wil (gebruikt vanuit deze gedachte van universele broederschap).
4. Respect voor ieders vrijheid de eigen levensvisie op te bouwen.
5. Ondersteuning geven bij het opbouwen en verdiepen van de eigen levensvisie en bij het toepassen ervan in de praktijk van het leven.

Waarom dit tijdschrift *Lucifer* heet

Lucifer betekent letterlijk Licht-brenger.

Iedere cultuur in Oost en West heeft zijn lichtbrengers: inspiratoren die de aanzet geven tot geestelijke groei en maatschappelijke vernieuwing. Zij stimuleren de mens tot zelfstandig denken en leven in besef van broederschap.

Altijd worden ze tegengewerkt en belasterd door de gevestigde orde. Altijd zijn er mensen die zich daardoor niet laten afschrikken en hun wijsheid onbevooroordeeld benaderen en onderzoeken.

Voor hen is dit tijdschrift bedoeld.

“... de titel die voor ons tijdschrift werd gekozen, slaat evenzeer op goddelijke ideeën als op de rebellie van de held in Miltons *Paradise Lost* ...

Wij werken voor ware Religie en Wetenschap, vóór feiten en tegen verzinsels en vooroordeel. Het is onze plicht – net als die van de natuurwetenschap – licht te werpen op natuurfeiten die tot nu toe waren gehuld in de duisternis van de onwetendheid ... Maar de natuurwetenschap is maar één aspect van Wetenschap en Waarheid. De wetenschap van de ziel en van de ethiek, oftewel de Theosofie, de kennis van goddelijke waarheid, is nog veel belangrijker ...”

(Helena Petrovna Blavatsky in het eerste nummer van *Lucifer*, september 1887)